

Taxa postală plătită în num. No. 224.713-929. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj-Kolozsvár, Strada...

KELET ZSIDÓ POLITIKAINAPILAP

Bérmentelen leveleket nem fogadunk el. Ara 5 lej. Kéziratok megőrzését és visszaküldését nem vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marton Ernő. Felelős szerkesztő Jámor Ferenc. Bukaresti szerkesztő: Hátszegi Ernő, Str. Matei Millo 18. Kedd, 1933 aug. 29. 5693. ÉV ELUL 7. XVI. ÉVF. 196 SZAM.

ényként hadsereg korlátain

Victor Emann... zezett a pie... Mussolini... asirozott egy... mikor észre... mint az ágyu... vontatták. a... segített ne... atásában. Az... gyorsan fel... kre s amikor... nákat teljesít... ott, ott talál... munkától

es vallási dését

ugustus 24. zter az alkot... sttvörvény ide... n teljesen be... asos egyesüle... mulok, mille... hogy doktri... am törvényei... eddig a közér... nevez a rende... között enge... baptisták fel

ten várják szófia

ugustus 24. Románia szó... szabadságon... ormálódhatott... értent Szófia... alkalmából... llomáshelyére... részletes je... rriort revizio... ben azonban... u hazatérése... pontját.

dinávia

24. A Lind... Rejkjavi... szigetország... szigeteket egy... gy pénteken... dináv felsz... le.

önyvei

- 147 Lei
87 Lei
147 Lei
54 Lei
144 Lei
168 Lei
168 Lei
117 Lei
70 Lei
75 Lei
57 Lei
72 Lei
36 Lei
36 Lei
87 Lei
90 Lei
90 Lei
90 Lei
54 Lei
20 Lei
90 Lei
96 Lei
90 Lei
I. II. 162 Lei
90 Lei
II. 180 Lei

Lapkiadó Rt. Strada Baron Telefon: 9-77.

Valuta és gabona

Mi, kispolgárok ritkán szoktunk törődni a világ bajával és megkevesébé a nagy-tökek valuta ügyeivel. Csak ilyenkor, a mikor nagy recsegés-ropogás hallik világszerte, útjük fel a fejünket s szokás szerint ilenkor eszmélünk rá, hogy alapjában véve mégis csak a mi bőrünkre megy a játék és jó lesz közelebből megnézni a dolgokat. Ilyenkor látjuk aztán, hogy azok a fránya újságok mégis csak igazat írtak, amikor tele kürtölték a világot, hogy egy bankárbanda (hivatalos nevén: trust), mely hat hatalmas pénzintézetből áll, irtózatot tőkét koncentrált abból a célból, hogy hatalmas tözsdemánóvereket kezdjen és sorba megkontrollálja a még aranyalapon álló országok valutáit. Mégis csak igazuk volt a lapoknak, mert megjósolták, hogy a tröszt legközelebb a francia valuta ellen alakítja meg a frontját és ime, zuhan a dollár, zuhan a font és ez összeomlással fenyegeti a francia frankot.

A francia frank ellen intézett atak sikeres befejezése esetén természetesen vége van az egész arany-álmoknak. Az arany elveszíteli varázsát, értéktelen fém lesz. Döntünk le az aranyborjút. Ezt a tetszetős címet adták Amrikában annak a szépnék igazán nem nevezhető tözsdemánóvernek, amit most az európai népek zsebére indítottak. Lehet, hogy végredményben üdvös lesz és a gazdasági helyzet megoldására vezet, hogy az arany alapról áttérnek a föld, az ingatlan értékek alapjaira. Ha sikerül, akkor lehozhatjuk gyűrűnkét a kezünkről, eldobhatjuk fülbevalóinkat és aranyóráinkat. És a zálogházak máról holnapra tönkremennek.

Az arany csak nominális értéke van, amely abban a pillanathban össze-roppan, ahogy a jegybankok nem fedezik vele valutájukat. Az arany tehát tényleg élet-halál harcot kell vívnia. Csakhogy ezeken az aranyalapokon, melyeket Amerika dönget, nemcsak a valuták nyugszanak, hanem milliók és milliók egzisztenciái, melyeket szintén fenyeget most a dollár és fenyeget az amerikai tröszt lelketlen spekulációs vágya. Amit mi veszítünk, ha az aranyalapok összeroppannak, azt az amerikai tözsdespekulánsok fogják zsebre venni.

Nagy kérdés azután az, hogy a gazdasági válságot megoldja-e az arany és az aranyra épített egzisztenciák összeomlása. Mert, ha így volna, rendben volna, akkor ezt az áldozatot csakugyan meg kell hozni a népek százainak és a kis egzisztenciák millióinak.

Vannak közgazdászok, akik sok katasztrófát tulajdonítanak az aranyalapoknak. A pénz aranyfedezete, mint ismeretes, nem több, mint 25-30 százalékos. Nem ér-e többet, nem áll-e erősebb bázisokon az olyan pénz, amelyet nem 25-30 százalékosan fedez egy nominális érték, hanem 100-150 százalékosan olyan vagyon, amelynek használhatósága, az életben foglalt helye biztosítja maradását, mint amilyen a föld, energia, vagy mondjuk termés.

A valuta-fonton tehát ennek a két nézetnek meg kell ütköznie. De nem adhatjuk fel azt a reményt, hogy az államok megegyezéssel is keresztül lábalhatnak ezeken a bajokon. Hiszen itt volt a másik nagy értékmérő, a gabona, amely szintén egymásnak rontott a gazdasági élet frontján s amelyet végül sikerült összehangolni, ugyszólván egy árfolyamon stabilizálni. A londoni buzakonferencia eredményének nemcsak azért örülünk, mert a gabona zuhanását megakadályozta és elintézte, hanem azért is, mert a legelső tényleges gazdasági nemzetközi megegyezést ünnepelehetjük, a gabonaegyezmény parafálásával.

A gabonaegyezményt követhetné a valuta megkérdése is, ha isten és a tröszt úgy akarja. A gabonaegyezmény is Amerika diktandójára jött létre és Amerika most a mi arany talpazatunkat bombázza.

A német tragédia a kongresszuson

Írta: Marton Ernő

Prága, augusztus 28. Ennek a kongresszusnak főszereplői azok, akik nincsenek jelen: a németországi zsidók. Hiányzanak a tribünről, a delegátusok padsoraiból, a hallgatóság karzatáról, megszókt, kedves arcok, okos, kedves koponyák, a cionista mozgalom szervezői és teoretikusai; a német cionisták. Léptenyomon érezzük a hiányukat. Mintha valami hiba lenne a kongresszus technikai megszervezésénél is, mintha kissé megbomlott volna a cionista kongresszusok megszokott vasfegyelmé, mintha az eszmék objektív magasságából kissé leszállott volna a kongresszus, a pártszervevények hétköznapiasságába. Nincsenek itt a német cionisták, akik az eszmei nivót jelentették.

Hiányzik Einstein barátja, a kedves, jovialis Kurt Blumenfeld, hiányzik az askéta-arcu publicistája a mozgalomnak, az örökké komoly Robert Weltsch. Hiányzanak a Rosenblüth-fivérek és még sokan, sokan, akik nélkül nem teljes a zsidó nép parlamentje.

A kongresszus körül feltűnt ugyan néha egy-egy ismerős arc a német cionisták közül, ezek azonban ugy suhannak el mellettünk, mint az árnyékok és ha szóbaállunk velük, azt mondják: „Paradon, én nem is vagyok itt, ugye, mi nem találkoztunk...” Németországban nem is tartottak kongresszus választásokat és akik a német cionisták közül ma itt vannak, csak lopva, félve merészkedtek ide, és nem tudják, mi vár rájuk holnap, ha ismét visszatérnek hazájukba, amely nem hazájuk többé.

Csak itt, Prágában és a kongresszusi terem forró levegőjében eszmélünk rá igazán arra a szörnyű tragédiára, amely Németországban most kezd kibontakozni teljes nagyságában és borzalmisságában. Az első pillanattól kezdve nyilvánvaló volt, hogy ez a kongresszus a németországi zsidóprobléma jegyében fog lezajlani. Valóban a tanácskozási terem felől egy pillanatra sem vonul el az a sötét árnyék, amelyet a harmadik birodalom zsidópolitikája borít az egész zsidó népre. Mint lidérenyomás, úgy nehezedik a lelkekre és a tanácskozások egész menetére a németországi zsidók sorsa. A leglátványosabb probléma is végül idetorkollik, mert mindenki érzi és tudja, hogy a hitlerizmus győzelmével új korszak kezdődött a zsidó ság történetében, amely nem maradhat kihatás nélkül a világ többi zsidóságára sem.

Soha még ilyen érdeklődés nem nyilvánult meg cionista kongresszus iránt, mint most, zsidó és nemzsidó részről egyaránt. A világ szeme a prágai tanácskozóterem felé van irányítva, mert ez az első alkalom, amikor a zsidóság egyetlen hivatos fóruma megnyilatkozik azok kal az eseményekkel szemben, amelyek Németországban az utolsó hónapokban lezajlottak.

Nem volt könnyű az a szerep, amelyet a kongresszusnak ez alkalommal vállalnia kellett. Egyetlen meggondolatlan szó, egyetlen elhamarkodott kijelentés a szenvedések újabb lavináját zúdítatta a német zsidókra és a kongresszusnak állásfoglalásában gondosan kellett ügyelnie arra, nehogy a bosszu prédájává dobja oda németországi testvéreit.

Hitler Németországa is tudta, hogy ennek a kongresszusnak súlyos szava lesz az ottani eseményekkel kapcsolatban és megkülönböztetett figyelemmel kísérte a kongresszus minden egyes megnyilatkozását. A Völkischer Beobachter tudósítója pillanatra sem távozik el a gyülesteremből és a hallgatóság soraiban a félhivatalos német megfigyelők egész serege ül.

A kongresszus első napjaiban különböző ellenőrizhetetlen hírek keltek szárnyra arról, hogy a prágai német követtség tárgyalásokat folytat a kongresszus vezetőségével arról, hogy a cionista szervezet állásfoglalásában a mértékletesség

és a megértés kerekedjek felül, amely esetre különböző koncessziókat helyezne kilátásba. A kongresszus vezetősége a legbátrababban megafolta ezeket a híreket és kijelentette előttünk, hogy sem hivatalos, sem félhivatalos formában közle és a prágai német követtség között semmiféle tárgyalás nem volt. Ilyen tárgyalásokról annál kevésbé lehet szó, mert a kongresszust állásfoglalásában egyedül a zsidó nép magasabb szempontjai vezethetik, amelyeket semmiképpen sem homályosíthatnak el az esetleg elérhető pillanatnyi eredmények.

A kongresszusra tehát az a nehéz és legmagasabb diplomáciai művészetet megkövetelő feladat hárult, hogy egyrészt méltó módon juttassa kifejezésre azt a felháborodást, amelyet a németországi események az egész zsidó népből kiváltottak és hogy férfiasan, bátran tárja a világ ítélőszéke elé azt a szörnyű igazságtalanságot, amelyet a zsidó nép egy értékes része ellen elkövettek, ugyanakkor azonban féltő gonddal kellett ügyelnie arra is, nehogy ezzel az állásfoglalással megnehezítse a németországi zsidóság válságos helyzetét.

Nachum Szokolov és dr. Artur Ruppin vállalták ezt a diplomáciai feladatot, és oldották meg mesteri hozzáértéssel. Ez a két referátum jelentette ennek a kongresszusnak a csuespontját és megrázó élménytanulást minden zsidó számára, akik végighallgatták. A politikus és a tudós világitották meg itt a németországi zsidó problémát és helyezték azt az igazságosság és emberiség reflektor-fénye alá. Nem olesó lamentálás és nem panaszkodás volt ez, hanem kemény és férfias vádbeszéd egy rendszer ellen, amely a civilizáció és az emberi haladás legelemből posztulátumaira csapott rá brutális öklével.

Férfias és bátor volt, amikor Szokolov kijelentette, hogy nemcsak a német zsidó, de a világ egész zsidósága őszinte barátságot érez a német nép iránt. Ezt a barátságot nemcsak a magas emberi célok közönsége, és emelkedett szellemek értett belátása teszi népszerűvé zsidó körökben, hanem az a körülmény is, hogy a zsidó származás történelme szoros összefüggésben van Németországgal.

Az elkeseredés és harag perceiben is volt bátorsága Szokolovnak kimondani azt, hogy a zsidóság mindig bámullattal adozott a haladó német szellemnek és ezzel a bátor szóval csak annál jobban huzta alá a kontrasztot, amely a szellem Németországa és a mai Németország között fennáll. Ezzel a Németországgal, mondotta Szokolov, mi nem polemizálunk, hanem büszkén utasítjuk vissza azokat a sértéseket, amelyekkel népiségünk és becsületünk ellen irányítanak.

Szokolov beszéde egyébként új irányokat mutatott az egész cionista politikának. A németországi események után a cionista mozgalom nem korlátozhatja többé politikai tevékenységét Palesztina határai közé, de figyelmen kívül kell terjednie az egész zsidóság jogi és politikai helyzetére, mert a cionizmus és az emancipáció elválaszthatatlan fogalmak és kölcsönösen kiegészítik egymást. Mi nem kapitulálhatunk a galutban sem és jogainkból egy jöttöt fel nem adunk. Az emancipáció nem lehet ellenszolgáltatás nemzeti létünk feladásáért. Az emancipáció az a formája megbukott és ma már tudjuk, hogy hasztlan minden emancipáció mindaddig, amíg a zsidó népek nincsen valahol a föld kerekén egy központi országa, ahol népi energiáit koncentrálnak és amelyet önmaga viszatükrözésének tekinthet. A cionizmus elképzelhetetlen emancipáció nélkül, mert a gettó csak újabb gettót tud építeni, mi pedig Palesztinában szabad hazát akarunk adni a zsidó népeknek. A cionizmus tehát a diaszpórábeli zsidó jogok előharcosa is kell, hogy legyen, ha eredményesen akarja megvalósítani maga

elő tüzött célját, a zsidó nemzet szabad otthonának felépítését.

Egyetlen sértő szó, egyetlen éles kifejezés nem hagyta el Szokolov ajkát, a kétórás expozé alatt és mégis súlyosabb erkölcsi bizonyítványt aligha állítottak ki valaha a mai német rendszerről, mint éppen ez a beszéd volt.

Nordau 36 évvel ezelőtt, amikor az első cionista kongresszuson megtartotta halhatatlan referátumát a zsidóság világ-helyzetéről, azt mondotta: hogy a világ két élesen elválasztható részre hasadt: keletre és nyugatra. Kelet jelenti az elmaradottságot, az elnyomást, a barbarizmust, nyugat a fejlődést, a szabadságot, a szellem szárnyalását. Szokolov szerint ez a helyzet ma gyökerében változott meg. A nyugat egyes részei keletté váltak és a kelet sok helyen nyugattá lett. A zsidó kérdés ma a világ minden részében egyazon szempont szerint itélendő meg és a németországi zsidóság helyzete a legsikoltóbb figyelmeztetés arra, hogy egyazon sors törvényzerűsége érvényes a zsidó nép minden tagjára.

Keserű elégtétel nekünk, cionistáknak, hogy mi mindezt, ami most bekövetkezett, már 36 évvel ezelőtt világosan láttuk, amikor Herzl próféta szózata meghirdette a zsidó nép számára az egyetlen utat, amely a szabadulás és a normalizálás felé vezet.

Amilyen méltóságos, teljes és higgadt volt Szokolov és Ruppin referátuma, olyan komoly és mérsékelt volt az a határozat is, amelyet a kongresszus hozott a németországi zsidó kérdésben. Egyetlen bántó, provokáló hang sem zavarja meg ennek a határozatnak emelkedett vonalát. Egy önrészében, becsületében és lét-alapjában megtámadott nép kiáltása ez a határozat a világ lelkiismeretéhez, tiltakozás a feltámadó középkor és barbarizmus ellen és figyelmeztetés a zsidó néphez, figyelmeztetés azokra a nagy kötelességekre, amelyek most minden egyes zsidóra hárulnak. Hinnünk kell, hogy ez az intő szó el fog hatolni a zsidó szívekig és a szavak helyett eljön végre, mint Ruppin mondotta, a megváltó tettek ideje. Mert csak a megváltó tett az, amely a zsidó népet mai tragikus helyzetéből kiemelheti.

És igaza volt Szokolovnak, amikor azt mondotta, hogy a mai német rendszerrel nem lehet vitábaszállani. Mert hiába volt az emelkedett és méltóságos hang, hiába volt a gondos és szinte kínos elkerülése minden szónak, amely provokálás képp hathatott volna, a német hivatalos körök már most, alig 24 órával a kongresszus határozata után megkezdették a maguk modorán méltatlanul a határozatokat. A Völkischer Beobachter arrogáns támadásnak nevezi ezeket a határozatokat és hallatlan beavatkozásnak Németország belső ügyeibe. A lap szerint mindaz, ami Németországban lezajlott, tisztára a német nép forradalma volt, amely nem érintette más államok és népek jogait.

„Ha az urak azt hiszik” — írja a Völkischer Beobachter — „hogy ilyen hazug támadásokkal és provokáló határozatokkal megjavítják a németországi zsidóság helyzetét, úgy nagyon tévednek.”

Ezek után érthető, hogy miért nem voltak képviselve a németországi zsidók ezen a kongresszuson, és miért suhantak át félénk árnyékok a tanácskozóterem mellett.

A németországi zsidók sorsa meztelen tragikumában áll előttünk. Egy nagy börtönné vált Németország, ötszáz ezer zsidó testvérünk börtönévé, akik néma borzalommal tekintenek a világ zsidósága felé és várják a szabadulás pillanatát.

Vajjon meghallja-e az emberiség lelkiismerete ezt a néma halálisköltést? Vajjon hozzákezd-e végre a világ zsidósága a megváltó tettekhez?

Történelmi referátumok és történelmi rezolúciók a kongresszuson

Prága, augusztus 28. (Az Uj Kelet kongresszusi szerkesztőségétől.) A kongresszus negyedik napja is a hátunk mögött van immár. Az elnökség megválasztása keresztülhuzta az eredeti programot. Csütörtökön meg kellett volna kezdődnie az általános vitának, ehelyett csak most került sor arra, hogy Nachum Szokolov megtartsa nagyvonalú referátumát a zsidó nép világhelyzetéről. A keserű perspektívák felvázolása, a diaszpóra zsidóságát lételemében fenyegető veszedelem ismertetése és a zsidó nép mindenekelőtti életfenntartásának, a cionizmus történelmi verifikálásának meghirdetése elsősorban fogta egyetlen egységbe össze az összes szárnycsúcsokat. A vendégek százainak érdeklődése mellett, és több, mint 300 delegátus lankadatlanul feszülő figyelmű közepette beszélt az elnök.

Fatális volna — mondja Szokolov — elhárítani az antiszemitizmussal, hogy a világ zsidósága akceptálna az egyenjogúságnak a numerus clausus rendszerével való kiszorítását és hogy az emancipáció szelleme halott volna. Németség zsidó polgárai előtt az utóbbi generációkban tulajdonképpen csak a szabadpályák állottak nyitva, így az irói, ügyvédi, orvosi és kereskedelmi pályák. Az állami pályák azonban hermetikusan el voltak zárva előttük vagy csak egy egészen korlátozott határig nyitották meg zsidók számára. A zsidók egyoldalú rétegződése ugyan történelmi feltételekből nőtt ki, mi azonban abnormálisnak és megváltoztathatatlannak tekintjük. Ennek a kiküszöbölése megfelelő átrétegződéssel: a cionista mozgalom egyik sarkalatos alaptétele. Az emancipáció lényege azonban a pályaválasztás szabadságában rejlik. Ha az emancipáció nem jelent a lehetőségek szabad játékát, úgy nekünk minden energiáinkkal és rendületlen kitartással harcolnunk kell ama jogok megsértése ellen, melyekért a mi elődeink nézedekeken át boreoltak és szenvedtek. *Lehetetlenség dű hómennő hagyni az antiszemitizmust, avéllik, hogy uomatékos és enerikus tiltakozásunkkal ne lémeink fel ellen!* (A kongresszus tüntetőleg megtapsolja Szokolov szavait.)

Szokolov szavata a zsidó sorsról

Szokolov folytatja:
— Ebben az utolsó periódusban a zsidó nép saját életére és új öntudatára ébredt és mi, cionista mozgalom, a tizenhatmillió zsidó élesapatának éreztük magunkat és mint ilyen büszkeséggel és önértéssel utasítunk vissza minden sértést, mely népiségünk ellen irányul. Amit mi ma állítunk, a „nemzet” fogalmának hamis értelmezése és kihasználása, már régóta romlott és romboló jelensége ennek a világnak. Bárhol is történt, akár a Forum Romanumban, akár Pozsonyban, akár Ciceró vagy Houtson Chamberlain, akár Drumont vagy Cuza lépett fel nemzetí jelszavakkal és követelésekkel, akár az európai antiszemiták vagy az amerikai ku-klux harcosok dobták be a napipolitika zürzavarába ezt a tömeg jelszót, mindig és mindenütt az volt a cél, hogy a „nemzet” fogalmának varázsával hassanak a tömegekre, mindig és mindenütt a történelmi locus minoris resistentia — a védtelen zsidó nép — ellen jelentett támadást ez a politika és mindenütt ugyanazzal a sikerrel és eredménnyel járt. — Közel négy ezer esztendő telt el a szináj tiz parancsolat kinyilatkoztatása óta, azóta hogy a felebaráti szeretetet, az idegen iránti szeretetet meghirdették. Több mint 19 évszázad telt el azóta, hogy a kereszténység zászlajára írta a felebaráti szeretet, sőt az *ellenség iránti szeretet* ígét is és ennek az ideálnak a nevében lépett az összes népek, törzsek és fajok elé, az üdvösség nevében. Több, mint egy évszázaddal ezelőtti proklamálták az emberi jogokat és megszűntették a szolgarendszert. A világ minden civilizált országában elismerték az emberek egyenjogúságát az erkölcs és az igazság jegyében.

A zsidó kérdés dinamikus lett

— A német zsidók sorsa mutatja meg nekünk legvilágosabban, mily nagy szükségünk van egy nemzeti otthonra. Még sohasem tárt meg előttünk ily rettenetes erővel, hogy mily labilis a mi galut-

egisztenciánk. Ötven évvel ezelőtt, sőt öt évvel ezelőtt is, még elképzelhetetlennek látszott az, ami ma Németországban történt. Még sohasem bizonyult oly nagy szükségessé a cionizmus, mint ma. (Taps.) Nem most, harminc évvel ezelett kellett volna tapsolni! A nordaui meghatározás, mely keleti és nyugati részre osztja a világot, eltörlődött. Nyugat ma Kelet és Kelet bizonyos pontjain ma Nyugat. A régi időkben ilyen gyors átalakulások elképzelhetetlenek voltak.

— A zsidó nyomor statikus volt. A zsidó kérdés dinamikus lett. A fájdalom napjai, bármibe is kerültek, mindent meg fognak érni, ha le tudják tépni egész né-

Válasz a németországi eseményekre

Irtuk egyik előző tudósításunkban, hogy a XVIII. kongresszus, néhány kilométerre a német határtól, a németországi antiszemitizmus jegyében ült össze. Nemcsak a prágai cseh és német, hanem az egész világsajtó állandó érdeklődéssel kísérte emiatt a kongresszus tárgyalásait. Egy-két faszista kiadványon kívül az összes cseh lapok meleg figyelemmel regisztrálják a kongresszusi eseményeket, és különös elégtétellel húzzák alá minden olyan megnyilatkozást, mely a németországi antiszemitizmus megbélyegzését célozza. Az angol és francia világlapok tudósítói rendszeres vendégei a kongresszusnak, sőt a prágai diplomáciai kar tagjai, az egyes követéségek szótárasai is minduntalan felbukkannak a diplomáciai kar részére fenntartott páholyban.

Az egész világ várta a zsidóságtól a választ a németországi eseményekre. Csütörtökön elhangzott a válasz. Szokolov nagy beszéde volt a bevezetés. Dr. Artur Ruppin következett közvetlenül utána a szónoki emelvényen. A cionista mozgalom neves közgazdája, a „Soziologie der Juden” világhírű szerzője, kizárólag a németországi zsidók palesztinai letelepítési lehetőségeinek szentelte referátumát. Ruppin dr. simára borotvált arcával, boltozatos homlokával, amelyet a közepen ritkuló haj is meghosszabbított, elegáns, minden pástost és tulost gesztust nélkülöző előadásmódjával angol egyetemi tanár benyomását kelti a szöszéken. A számok és száraz adatok azonban egy pillanatra sem válnak fásaszókká, unalmasakká. Nem is lehet ez másképpen. Nem lehet beszélni a németországi zsidók elhelyezkedéséről, mint holmi üzleti tranzakcióról, adás-vételi szerződésről, amelyben indifferensek a szörzők felek. Ruppin dr. hangja is nem egyszer ellágyul. A tudóson felül kerekedik az együttérző ember.

A németországi zsidó kérdés megoldása

Németország 500 ezer zsidója a zsidó népek mindössze három százalékát alkotja, a zsidó közösségnek azonban fontos részét képezi és ezért áll a világ egész zsidósága mély együttérzéssel a német zsidók mögött. 200 ezer zsidó számára nincs átrétegződési lehetőség Németországban. Ha a mezőgazdasági munkára akarnak áttérni, nyomban beleütköznek az új német paraszttörvény paragrafusába. Hasonlóképpen nem lehet szó a mai politikai viszonyok mellett a kézművességre való átmenetről sem. A kereskedelem sem képes több zsidót felvenni. A zsidó ifjúság helyzete a pályaválasztást illetően, kétségbeesítő. Nincs más út, mint a szervezett kivándorlás, mely 5-10 esztendő folyamán Németország „főlétszámát” vált és „létszámon felüli”

pünk szeméről az évszázados hályogot és megtanítanak bennünket a tragédia magvának felismerésére és az abból következő eslekvésre. A napról-napra növekedő nyomor összes erőinknek gyűjtő pontja, egyesítő pontja kell, hogy legyen. *Óvják meg a zsidó lelkeket a lemondástól és a megadástól, emlékezzenek arra, hogy a zsidó nép legnagyobb szerencsétlenségéből merítette legnagyobb alkotó erőt! (A kongresszus felemelkedik helyéről és percekig tartó tapsorkánál ünnepli Szokolovot, aki szemmel láthatóan meg hatódottsággal fogadta a percekig tartó és minduntalan ismét megújuló szeretet megnyilvánulást.*

200 ezer zsidóját más országba kell, hogy átvigye.

A leghatásosabb tiltakozás a német kormány zsidópolitikája ellen a mentő eslekedet. Szervezett kivándorlásra van szükség, ellentétben egy menekülésszerű kivándorlással, mely sem az országnak, sem a kivándorlóknak nem válna áldásává.

Palesztina, a megoldás útja

A kivándorlásnál a mi tekintetünk elsősorban Palesztinára kell, hogy irányuljon. Palesztina ma jelentős tényezőket képvisel egy újabb, nagy bevándorlás befogadását illetően. Palesztina ma kétszer annyi bevándorlót tud befogadni, mint az előző években. Mint annak a bizottságnak az elnöke, mely a német zsidók kolonizálási kérdésének megvizsgálására és tanulmányozására lett kiüldve, közölhetem önökkel azokat a konklúziókat, melyekre jutottunk. A meglévő telepeken ezer zsidó család számára van hely. A telepítés költségei családonként 400-600 font. Ezenkívül Haifa közelében a KKL földjein 200 család telepíthető le momentán elővárosi telepítés formájában. További kolonizációról csak akkor lehet szó, ha újabb földterületeket szerzünk. Új embereket a mezőgazdaságban való letelepítése feltétlenül növelni fogja az ipari termékek belföldi piacát.

Felhívás a Népszövetséghez

Természetesen szem előtt kell tartanunk, hogy Palesztina nemcsak a német zsidók számára létezik, hanem az ország kapuinak más országok zsidósága előtt is nyitva kell állaniok. Mi csak azoknak a német zsidóknak a bevándorlását fogjuk előmozdítani, akik Palesztinába akarnak menni. A szóbanforgó 200 ezer zsidó felvételénél természetesen más országokat is tekintetbe kell vennünk. És itt elsősorban az Egyesült Államokra gondolok. Nem tartom kizártot lognak, hogy a németországi zsidók katasztrófális helyzetének hatása alatt liberálisabb lesz az amerikai kormány bevándorlási politikája is. Ettől eltekintve gondolom, hogy a Népszövetségbe egyesült európai és tengerentúli államok is fel fognak venni korlátozott számú zsidókat. A világ zsidóságának felhívást kell intéznie a Népszövetséghez keresztül annak tagállamaihoz. Remélem, hogy egy ilyen felhívással legalább 50 ezer zsidó számára teremthetünk menedékhelyet.

Gyenge vigasz

Ezekben a sorsdöntő napokban, a melyek a német zsidók letörésével a világ szejelé elé viszik a zsidó sors tragédiáját, erőt és kitartást önt belénk az a tudat, hogy a világ számos vezetőszemélyisége és csoportja szimpátiájáról tanuskodott mellettük. A német zsidók számára

Subalpin

Modern orvos-pedagógiai gyermekotthon

Egész évben nyitva 4-12 éves gyermekek részére. Külföldi képzettségű vezetők. Zongora, román, német oktatás. Érdeklődni: Dr. Brunner, Zimboru, jud. Cluj.

vigaszul kell szolgáljon az a tény, hogy a világ szimpátiáját és segítőkészségét nagy tette kovácsoljuk a német zsidók egy részének, más országokban való elhelyezéséért. **Erről a kongresszusról induljon ki a nagy jelszó, mely a világ zsidóit, pártáryalatra és irányzatra való tekintet nélkül, egységes akcióra hívja fel és amely reményt ébreszt a német zsidókban, hogy az ő nyomoruk és sorsuk számára is van még kiút.**

Észre sem vettük, hogy déután három óra lesz, mire befejezi referátumát. A kedves bonhomival elnököt Motzkin alig félóra ebédszünetet engedélyez. Most látom, hogy az öreg kongresszus-látogatóknak igazuk volt: kongresszusi munka teljes inkompatibilis a rendszeres étkezés sel.

A történelmi rezolúció

Déután négykor csakugyan együtt van a kongresszus, de Motzkin csak annyit jelenthet be, hogy este kell összejönnünk, mert a németországi események ügyében beterjesztendő határozati javaslat fölött tanácskoznok kell a frakcióknak.

Általános a kívánság, hogy ebben a kérdésben, ebben az egy kérdésben vita és egymással szembenállás nélkül nyilatkozzék meg a kongresszus, a centrum, a Mizrahi, a radikálisok és a munkásfrakció egy óra alatt megegyeznek egymással a megszövegezendő határozati javaslat szövegében. A revizionisták viszont olyan javaslatot terjesztenek elő, amely az ő különleges politikai követeléseiket is magába foglalja. A békétárgyalások az esti órákig tartanak, s eredménytelenül fejeződnek be. A revizionisták mindkét frakciója külön határozati javaslatot járul a plénum elé este 8 órakor, midőn Motzkin zsufolásig megtelt padsorok előtt ismét megnyitja az ülést. Dr. Hoffmann, hollandiai delegátus hozza a plénum elé a revizionisták rezolúcióját. Há-

METALLUX

mindent tisztít

rom pere van engedélyezve számára. A revizionisták nemcsak, hogy ragaszkodnak javaslatukhoz, hanem nyit vitát is kérnek a németországi antiszemitizmus egész kérdésközpontja fölé. A másik oldalról dr. Nachum Goldmann, a radikálisok egyik vezére válaszol, talán a sors iróniájáért, ő maga is Jabotinsky egykori lelkes követője. Goldmann igen hatásosan beszél. „A világ minden parlamentjében ugy van ez” — mondja, — „hogy életbevágó nemzeti kérdésekben nem vitáznak, hanem egyhangú állami aktussal intézik el a kérdést”. A baloldal, a centrum és a Mizrahi élénken helyesel.

Következik a második szavazás, amely nek kimenetele nem kétséges. A revizionista javaslatot csak a Jabotinsky-hivek támogatják és az megsemmisítő kisebbségben marad. A másik határozati javaslat mellett 256 fenntartott delegátusi igazolvány szavaz — és amikor ellenpörbát kér az elnök, a revizionisták hazafias módon tartózkodnak a szavazástól. Egy szavazat sem szól tehát ellene a nyilatkozatnak, amelyben a kongresszus felháborodásának ad kifejezést a németországi zsidóság jogainak megfosztása, üldözöttsége fölött, a világ lelkiismeretéhez, a népekhez apellál segítségért, támogatásért és megfeszített munkára hívja fel a zsidóságot.

Motzkin megindult hangon hirdeti ki a szavazás eredményét. A megszavazott határozati javaslat ismét felolvasásra kerül. Az agg elnök hangja fiatalos erővel húzza alá a passzusokat, amelyekben a kongresszus az igazságtalanságok ellen emel kategórikusan vétőt. A terebren siri csönd. Egy darab történelem feszül a levegőben. A zsidó nép beszélt. Megbélyegzett egy szörnyű jogtalanságot, vigaszt adott a szenvedőknek és reményt a reményvesztetteknek.

Kár volt a revizionistáknak ezt az aktuál közbeszólásokkal teletűzdelni. **Kasztner Rezső**

Bikszád gyógyfürdő fellünőn

olcsó árai az utószezonban

aug. 25-től

A Berta lakban 1 ágyas szoba napi Lei 60. A Mária lakban 1 ágyas szoba napi Lei 48. A Móric lakban 1 ágyas szoba napi Lei 28. A Berta lakban 2 ágyas szoba napi Lei 110. A Mária lakban 2 ágyas szoba napi Lei 88. Az Anna lakban 2 ágyas szoba napi Lei 70. A Móric lakban 2 ágyas szoba napi Lei 65. A Mária lakban 2 ágyas szoba napi Lei 80. Az Anna lakban 2 ágyas szoba napi Lei 60. A Móric lakban 2 ágyas szoba napi Lei 58.

3-szori étkezés étlap szerint napi 60 lej. Ingyen fürdővizum, féláru vasuti jegy. Szigoruan orth. kóser kenyha. Prospektust készséggel küld a Fürdőigazgatóság BICSAD, Jud. Satu-Mare.

Her
nag

Orosz h
Herr
po

Ujra re

Moszkva
francia m
ügyi min
nevi hajó
déghajó e
ki a tenger
érkezésk
Az odess
meket vár
kiséretét.
szovjethat
legátusok

A vár
rös drap
zak erke
tek a f

Ennél a
ünnepege
A régi o
emlékezet
tot és Sta
zolni a m
Ennek a
komoly p
Moszkva
véd. és d
ciaország
Mussolini
pai kis ál
igy véli B

Éle

Gigá

Washin
szenátus
thelt, az
lopát meg
erpont M
zatlan fe
lat — mi
gánbanko
esatási te
ban elért
keltségeir
kadtalan
cora áll
emelte:

„Már e
sokszoros
lelkiismer
az egész
hogy nag
és a pénz
alul kap
bizonyos
lenkezik
kok bef
vasutait,
hasznu
döntő be
több b
Mindez
közö tör
változtat
A szer
megsaki
lat tová
legfrisse

Az 193
megvizs
bizottság
elnököt
kapesola
vetkezé
mokrata
tak ki,
1932 nov
nisztérit
bocsátot
rint a F
bankok
töttek e
nya ann

Herriot Odesszába érkezett, ahol nagy fénnel fogadták a szovjet-hatóságok

Orosz hadihajón érkezett meg a volt francia miniszterelnök. Herriot rádióbeszédet mondott Odesszában. A cári pompára emlékeztető fogadtatásra készülnek Moszkvában. Francia-orosz véd- és dacsövetség készül

Ujra rendkívül feszültté vált a helyzet Mandzsuria és Szovjet-Oroszország között

Moszkva, augusztus 28. Herriot volt francia miniszterelnök Cot francia légügyi miniszter kíséretében a Csieserin nevű hajón Odesszába érkezett. A vendéghajó elé két orosz hadihajó futott ki a tengerre, hogy ezek kíséretében érkezék meg Herriot a kikötőbe. Az odesszai kikötőben hatalmas tömegek várták a francia államférfit és kíséretét. Megjelentek, úgy az odesszai szovjet-hatóságok, mint a moszkvai delegátusok és népbiztosok.

A város házait fellebegtették, vörös drapériákkal vonták be a házak erkélyeit és diadalkaput emeltek a fővonalakon.

Ennél a fogadtatásnál még nagyobb ünnepekre készülnek Moszkvában. A régi cári ceremóniákra és pompára emlékeztető fénnel köszöntik Herriotot és Stalin személyesen fogja üdvözölni a magas vendéget. Ennek a feltűnő nagy ünneplésnek komoly politikai háttere van. Moszkvában felkészültek arra, hogy véd- és dacsövetséget kössenek Franciaországgal, annál is inkább, mert Mussolini is készülődik és a közep európai kis államokkal kacérkodik, mert így véli Herriot számítárait elgáncsolni.

Ujabb jelentés szerint a volt francia miniszterelnök Odesszában rádióbeszédet mondott, amelynek során azt a reményét juttatta kifejezésre, hogy az orosz nép fényes jövőnek néz elébe és hogy az ő útja az általános béke megszilárdulását fogja szolgálni.

Herriot oroszországi tartózkodása alatt orosz-francia társaság fogja felváltva Moszkvában

a kulturális közeledés ápolására. Herriot odesszai rádióbeszéde világszerte nagy feltűnést keltett. A feltűnően szovjet-orosz-barát beszédből arra következtettek, hogy

a német nacionalista világreakcióval szemben egy orosz-francia blokk van kialakulóban.

mely egy politikai, mint gazdasági vonatkozásban erőteljes gátat fog emelni a kampószereszes áradat elé.

Egyébként a fenti jelentéssel egyidejűleg Londonból azt adják hírül, hogy a szovjet és Mandzsuria között a helyzet újra rendkívül feszültté vált. Tabei hótól északnyugatra orosz csapatok betörték Mandzsuria területére, amit jegyzék Moszkvában történt átnyújtása követett madzsuriaról.

Éles harc robbant ki Rockefeller és Morgan között

Gigászi méretű küzdelem folyik a két érdekeltesség között Amerika üzleti hegemoniájáért. A Wall Streeti bankbukások hullásváltozatai

Washington, augusztus 28. Az amerikai szenátus bankügyi bizottsága, amely Mitchell, az amerikai pénzügy világ egyik oszlopát megbuktatta, kihallgatta John Pierpont Morgant, a Wall Street koronázatlan fejedelmét. A bankügyi vizsgálat — mint ismeretes — kiterjedt a magánbankok mindennemű értékpapírkiadására és tevékenységére, az ezzel kapcsolatban elért nyeresége, továbbá ipari érdekeltsegeire is. Majdnem egy hónapi szakadatlan tárgyalás után június 1-én Pecora államügyész a következő vádat emelte:

„Már eddig is bebizonyítottam, hogy a sokszoros milliószámú nem fizetik olyan lelkiismeretesen jövedelmi adójukat, mint az egyszerű emberek. Bebizonyítottam, hogy nagy befolyású államhivatalnokok és a pénzügyi világ vezetői a tőzsdéi áron alul kaptak értékpapírokat, alkalmasint bizonyos vizontszolgálatok fejében. Ellenkezik a közérdekkel, hogy a magánbankok befolyásuk alá kerítsék az ország vasutait, gáz, villamosság és egyéb közhasznú üzemekinek tulajdoni részét és döntő befolyást gyakoroljanak a legfontosabb kereskedelmi vállalatok felett. Mindez azt mutatja, hogy az idevonatkozó törvényeket jelentékenyen meg kell változtatni.”

A szenátus bankügyi bizottsága ugyan megszakította tárgyalásait, de a vizsgálat tovább folyik. Erre vall az alábbi legfrissebb detroiti jelentés is:

Az 1933 márciusi nagy bankbukások megvizsgálásával megbízott szövetségi bizottság elhatározta, hogy Hoover volt elnököt is kihallgatja a bankbukásokkal kapcsolatban. Az elhatározás annak következtében jött létre, hogy Couzens demokráta szenátor, akit tanuként hallgattak ki, a szövetségi bank revizorjainak 1932 novemberében kelt és a pénzügyminisztériumhoz intézett titkos jelentéseit bocsátotta rendelkezésre, amelyek szerint a First National Bank és a detroiti bankok igazgatói milliós összegekben kötötték család üzleteket. Hoover kormánya annak ellenére, hogy tudott ezekről

a nagyarányú esaiásokról, politikai okokból nem lépett fel ellenük, állítólag azért, hogy a tőkegyűjtőket megóvják betéteik elvesztésétől.

Amint egyébként Newyorkból jelentik, Hoover táviratban utasította vissza a vizsgálóbizottság idézését hogy adjon felvilágosításokat a bankbukásról. Hoover kijelenti, hogy a bankkrahról maga is csak a hivatalos jelentésekből volt informálva.

A szenátusi vizsgálat csupán kis epizódja annak a hullissák mögött folyó óriási nagy küzdelemnek, amely nem csupán az Egyesült Államok, hanem az egész világot érintő gazdasági egyeduralkodóit érinti. Ennek a modern Nibelung drámának „Rajna kincset” a petróleum és olaj, a moziipar, szovjet koncessziók, bankok és pénzintézetek felett való rendelkezés, a Távolkelet, valamint Kína és Japánnal való kereskedelmi összeköttetés és a német érdekeltességek alkotják.

A láthatatlan főszereplők a Morgan-ház és szövetségesei, ellenfelei pedig a Rockefeller-csoport.

Amióta az Egyesült Államok legfelsőbb bírósága, a washingtoni Supreme Court of the U. S. az anti-tröszt törvény alapján feloszlatta a New-yersey államban székelő Standard Oil Társaságot, a Rockefellererekről csak adományozásokkal kapcsolatosan hárított a világ. A feloszlított Standard Oil helyett harminc vállalat alakult, amelyek egyik-másikának évi jövedelme sokszorosán túlhaladja az eredeti anyavállalat hasznát. A Rockefellerek pedig szigorúan ragaszkodtak házi törvényükhöz, a nyilvánosság előtt csak bibliával kezükben s lehetőleg keveset szerepeltek. Ezt a szabályt csak egy Rockefeller szegte meg, az öreg J. D. már elhunyt Williams fivérének Percy fia, aki a Morgan-ház érdekkörébe tartozó Lee Higginson és Társa banknál dolgozott. Higginsonékhoz nem volt könnyű dolog bejutni és ha talán nem is követelték mindenkor kamarási méltóságot, ami Amerikában megfelel „Mayflower-ösök” felmutatásával, előszeretettel

SCHWARTZ MENYHÉRTNÉ

orth. zsidó leánynevelőintézete internátusa

Oradea, a város legszebb helyén, minden iskolához közel, Str. Ep. Ciorogariu (Uri u.) 8. Hat éves multja teljes garanciát nyújt a szülőknek leánygyermekük elhelyezésére. A rossz viszonyokra való tekintettel

havi 1400 leiért

lakást, 5-szöri bő és tápláló ellátást, korrepetálást — leckére való előkészítést — kíséretet az iskolába és vissza, állandó tanárnői felügyeletet és német órát ad. Zsidó leány elemi, gimnázium, társulati kereskedelmi és az összes városi iskolákat látogató leánygyermek legalkalmasabban itt nyerhetek elhelyezkedést. — Parkirozott, szép, tágas udvar, higiénikus termek. — Zenei kiképzés. — Idegen nyelvek. — Külön angol és héber nyelvtanfolyam. — Szabászatj és varrótanfolyam. — Kitünő referenciák! — Prospektus. — I. gimnáziumba készülő gyermekek jelentkezése iskolaj helyszüke miatt sürgős.

alkalmazták a legfelsőbb négy-százzal érintkezésben levő, jömegejelenésű. Harvard- vagy Yale-egyetemi végzettségű fiatalbembereket, kik a bankház által piacra bocsátott értékpapírokat ismerőseik körében könnyűszerrel helyezték el. Higginsonék voltak Ivar Kreugernek, a svéd gyufakirálynak amerikai főmegbizottjai és a Kreuger halálával bekövetkezett összeomlás a legjobb családok sorából sok áldozatot szedett. Percy Rockefeller ezzel, valamint bizonyos tőzsdéi üzleteivel kapcsolatosan sokat szerepelt hónapokkal ezelőtt a nyilvánosság előtt.

Amint a Morgan-ház tevékenysége nem szorítkozik kizárólag bankári teendőkre és számtalan ipari, vasúti és más vállalatnál van érdekeltességük, úgy a Rockefellerek is sok más téren vannak lekötte. Negyven esztendő óta a Wall-streeten tudott dolog volt, hogy a Rockefellerek, illetve a Standard Oil házi bankja a National City Bank, amelynek volt vezérigazgatója, Charles E. Mitchell röviddel ezelőtt adóeltitkolás vádjával állott a bíróság előtt. A National City Bankot annakidején Stillmann fejlesztette nagyra, akinek bohém hajlama fiáról,

az ifjabb James Stillmannról bohrányos valóperével kapcsolatban sokat írtak a lapok. Stillmannék kétszer is elváltak és a második válást követő napon, az aszszony az öreg Rockefeller unokájának, a nálánál vagy huszonkét esztendővel fiatalabb ifjabb Mc-Cormick gépgyárosnak lett felesége. A legidősebb Stillmann fiú viszont anyja komornáját vezette oltárhoz.

A Rockefellerek különböző pénzügyi hadjáratainak Aldrich junior a vezénylő tábornoka és amidőn ez év januárjában ő került a Chase National Bank elnöki székébe, a Wall-streeten az emberek sejtették, hogy valami nagy dolog van a levegőben.

A Chase bank nemzetközi viszonylatokban egyike a legismertebb pénzintézeteknek, amelyet egy-két évvel ezelőtt a Bank de France porított, hogy a pánceál kamráiban letétbe helyezt szovjet-aranyakat, mint a franciák eredeti tulajdonát, megkaphassa. A Bank de France a pert elvesztette és a Chase most legendő aranyfedezet birtokában, nyugodtan pénzelheti a szovjet kereskedelmi szervek, az Amtorg-nak üzleteit.

Egyre féktelenebbül garázdálkodik az aldershoi titokzatos rém

Tegnap két merényletet követett el

London, augusztus 28. Az aldershoi titokzatos rém egyre féktelenebbül garázdálkodik. Ugy látszik, mintha az üldözés teljesen felborította volna maradék lelki egyensúlyát. Most már dühöngő örült módjára viselkedik, úgyhogy a rendőrség reméli, hogy ilyen módon hamarosan rendőrkézre kerül. Tegnap két merényletet követett el. Már nem válogatja meg áldozatait. Az Ash völgyének országútján automobilon haladt tegnap Herbert H. Andrews biztosítási ügynök, Erdőn kellett kereszülhaladnia. Hirtelen észrevette, hogy az út mentén egy magas, szőke férfi furesán viselkedik.

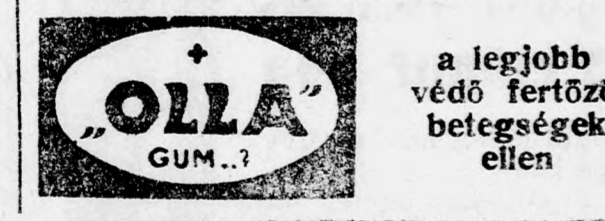
Idegesen szaladgál ide-oda ez a fiatal ember, majd integetni kezdett az autósoknak, hogy álljan meg. Andrewset nyugtalanság fogta el, az integető szőke férfi örültek látszott. Az is észbe jött Andrewsnek, hogy a rém ezen a környéken garázdálkodik és ezért fokozott sebességgel száguldott el a gyanusan viselkedő fiatalember mellett. A következő pillanatban revolverlövések dördültek el. A rém az autó után lött. Három golyó furdótt az autótól oldalába. A lövések után a támadó bemenekült a bozótra és pillanatok alatt eltűnt.

Ugyancsak tegnap estefelé ugyan, ezen a helyen megtámadott egy szerelmes párt, Arthur Marshall tüzér 21 éves menyasszonyával Miss Daisy Smith tel sétálni ment az Aldershot közelében lévő erdőbe. Keskeny erdei ösvényen haladtak, elől ment a lány, néhány lépésnyire mögötte a katonna. A lány hirtelen felsikoltott. A bozótból

egy magas, szőke férfi ugrott ki. Rávetette magát Miss Smithre és beletépett a ruhájába.

A következő pillanatban odaugrott a katonna. A rém ijedten tántorodott hátra: ugylátszik azt hitte, hogy a lány egyedül van. A katonna feléje ugrott, a rém azonban macskataggyasséggel kisiklott kezeiből és néhány pillanattal eltűnt a sűrűségben. Smith elájult az ijedtségtől, úgyhogy a katonna nem indulhatott a rém üldözésére hanem a lányt karjaiba vette és hazavitte.

A rendőrség tegnap órák hosszat autózott a rém egyik sebesült áldozatával, a kilencéves Gracie Colledgezsel, akít a támadó autón vitt magával egy darabig. Bejárták vele a környék összes városainak autógarázsait, de nem ismerte fel azt az autót, melyben a rém öt utaztatta. Később a rendőrök három fényképet mutattak meg neki. Az egyikben határozottan fölismerte támadóját. A rendőrség a nyomozás érdekében nem hozza nyilvánosságra ennek a férfinak a nevét. A nyomot biztosnak találják és remélik, hogy a vérengző szatir hamarosan kézrekerül.

a legjobb védő fertőző betegségek ellen

SZFAT AMENU

Héber nyelv tanulására alkalmas nyelvkönyv. Korlátolt mennyiségben kapható román és magyar fordítással is

az UJ KELET könyvosztályában

Ára 140 lej

Szállítjuk utánvétellel vagy az összeg és portóköltség (10 lej) előzetes beküldése mellett.

SPORT

A kolozsvári Haggibbor vívói nyerték a prágai Makkabiászon a tör- és kardvívóbajnokságot

Prága, augusztus 28. (Az Uj Kelet tud.) A zsidó olimpia vívóversenyei teljes sikert hoztak a kolozsvári Haggibbornak. Az egyesület, amelynek vezetősége rendíthetetlenül bizott vívógárdájában s amely ebben a bizalmában a kolozsváriak áldozatkészségét is bátran igénybevette, nem csalódott és az eredmény két Makkabi bajnokság. Ugy a törvívást, mint a kardot a Haggibbor vívói nyerték. A törvívás részletes eredménye lapzártáig még nem érkezett meg, de minden bizonnyal nemcsak a győztes, hanem a helyezettek között is lesznek Haggibbor vívók, akiknek főlénye a kardvívásban egészen frappáns volt. Ebben a sportágban ugyan is a kolozsváriak szerezték meg mind a három első helyet. Oly eredmény ez, amelyre nemcsak a Haggibbor, de a kolozsvári és vele az egész romániai zsidóság is büszke lehet és amely bizonyára ösztönzést fog adni ennek az egyesületnek a további lelkes munkára a zsidó ifjúság sportnevelésének munkájában.

A kardvívás eredményei:

1. Altmann Haggibbor, 2. Mózes Haggibbor, 3. Spitzer Haggibbor, 4. Flescher Csehszlovákia, 5. Lewis Anglia.

A törben, mint lapunk vasárnapi számában már közöltük, Mózes Jenő Haggibbor lett a győztes, aki már a budapesti európai bajnoki versenyen is feltűnt és többek között Gaudinót, az olaszok félelmes híré és nagysága bajnokát is legyőzte.

Egyéb prágai eredmények:

Tennisz: Prenn angol—Steiner Nagyvárad 6:0, 6:3, Prenn Dániel, a világhírű Davis Cup játékos, akit Hiltlerék természetesen kiűldöztek és aki visszatérve a zsidósághoz, angol színekben indult a Makkabiászon. A férfi párosban Claff—Greebil angol pár 6:4, 6:4 arányban győzött a románai dr. Welvart—Radó György pár ellen.

Atlétika: 400 m. 1. König osztrák 50.9 mp. 100 méteres női síkfutás: 1. Gottliebowna lengyel 13.2 mp. Magasugrás. 1. Ginzburg Palesztina 172 cm. Női gerelyvetés: 1. Jacobs angol 35.16 m. Jacobs Németországból menekült Angliába. 200 m. 1. Engel cseh 23.2 mp.

Atlétikai eredmények: 800 m.: 1. Blödy osztrák 2 p. 03.4 mp.

100 m-es gát: 1. Günsburg Palesztina 17.6 mp.

Távolugrás: 1. Dr. Zauder Csehszlovákia 634 cm.

Gerelydobás: 1. Weisz Csehszlovákia 45.18 m.

Női távolugrás: 1. Feirvaldowna lengyel 493 cm.

Diszkoszvetés: 1. Still lengyel 38.50 m.

A tornában a 12-ös összetett versenyt

Sárkány Magyarország nyerte, a kilences versenyt Grünfeld angol 16 ponttal, a hatos versenyt Tauber magyar, a harmas versenyt Bleier cseh.

A szabadkaj Zs. A. K. szombat délután a CFR csapatával játszott és azt 2:1-es eredménnyel, egy góllal verte, míg vasárnap, szépségszerű jelenlétében, a Románia csapatával játszott és csak tehnikai rutinja mentette meg a szabadkai vasutasokat a vereségtől. Eredmény: 1:1 (1:0)

A Ferencváros bukaresti szereplése. Bukarestből jelentik: Több mint tízezer főnyi, hatalmas tömeg jelenlétében folyt le a temesvári profik mérkőzése a világhírű Ferencváros legénységével. A meccsen felvonultak Bukarest katonái és polgári előkelőségei és az ezrekre menő tömeg lázas kíváncsisággal várta a legelső budapesti proficsapat első bukaresti bemutatkozását. A bemutatkozás azonban csak félig sikerült. Mert a kitűnő temesváriak olyan hatalmas elánnal feküdtek a mérkőzésbe, hogy — különösen az első félidőben — teljesen megzavarták a Ferencvárostit. A nagy irammal kezdődő mérkőzés első félidőjének végéig Dobay gyönyörű, lapos beadását Schwartz kapuba fejelei közvetlen közelről. A labda az ámuló Háda mögött, a hálóban köt ki. 1:0. A Ferencváros teljesen megdermedt, Szabóné-szebb Ripensia akciót váltogatják egymást. A negyedik percben Bindea egyedül rohan szélről a kapu felé. Már lőni akar, mikor a mögötte futó Korányi, tizenhatoson belül, elgáncsolja. 11-es, amit Zombori a Ripensia kapusa, értékesít. 2:0. Félidő. Majd kezdés után a Ferencváros magára eszmélve indítja meg a sorozatos támadásokat, amelyeknek csak a Ripensia kitűnően működő védelme paríroz. Amit a belkőpárral az élén a temesvári védelem produkál, azt igazán csak vérbeli profiktól láthattunk. Azonban már azt nem bírják megakadályozni, hogy Sárosi, a védelmet kicselezve, éles felmagas lövéssel megszerezze a Ferencváros vigasztólját. 2:1. A győztes temesváriakat az ezrekre menő tömeg lelkes ovációban részesítette. A Ferencváros szombaton a bukaresti Juventus ellen játszott, melyet 5:0-as félidő után 5:4-re vert.

A vasárnapi autóverseny eredményei. A kolozsvári autók szindikátusa által rendezett autóversenyen első lett Weisz Márton. 2. Fábján L. 3. Berlescu őrnagy.

Lezajlottak az európai bajnoki evezősversenyek döntői Budapesten. Budapestről jelentik: Huszezer néző előtt bonnyították le az európai bajnoki evezősversenyek döntőit. A kormányosnégyesben Franciaország díját és az Európai bajnokságot Olaszország szerezte meg 6 p. 0.6 mp idővel. Második másfél hajóhosszal Magyarország 6 p. 1.8 mp. A kormányosnégyesnél kétevezősversenyben Európai bajnok lett Magyarország csapata 6 p. 24 mp. Második három hajóhosszal Svájc 6 p. 29.2, harmadik Hollandia 6 p. 31.2, negyedik Jugoszlávia, ötödik Olaszország. A szkiffben Lengyelország versenyzője nyerte az Európai bajnokságot 6 p. 28.4 mp. alatt. Második lett Svájc, harmadik Olaszország. A kormányoskétevezősben Magyarország nyerte el az Európai bajnok címet. Idő: 6 p. 50.2. Második másfél hajóhosszal Lengyelország, harmadik Franciaország, negyedik Belgium. A kormányosnégyesnél négyvezősverseny Európai bajnokságát Dánia szerezte meg. A győztes csapat ideje 6 p. 4.6 mp. Második lett Hollandia, harmadik Magyarország, negyedik Svájc. A dublő Európai bajnok Franciaország lett 6 p. 20.6 mp. idővel. Második Olaszország, harmadik Magyarország. A nyolcevezősverseny Európai bajnokságában Magyarország csapata győzött 5 perc 44.2 mp.-cel. Második egy-egyed hajóhosszal Olaszország 5 p. 45.2 mp., harmadik Jugoszlávia 5 p. 48.4 mp., negyedik Franciaország 5 p. 48.6 mp., ötödik Svájc 5 p. 49.8 mp.

Egyéb külföldi sporteredmények. Nápolyban a magyar válogatott uszók és vízilabdások 51:40 pontarányban legyőzték az olasz válogatottakat. A magyar 4x200

m. staféta új Európa-rekordot uszott. A vízilabdacsapat 12:1 (7:0) arányban győzte le az olasz válogatott vízilabdacsapatot. — A finn-francia nemzetek közötti atlétikai viadallal a finnek 103:66 pontarányban megnyerték. — A Nagyvárad AC Metzben 4:1 arányban kikapott, míg Antwerpenben 4:4 arányban döntetlenül végzett az SC Anvers csapatával. — A német válogatott atléták 83:55 arányban győztek a svájci válogatottak ellen.

NARCISSE BLEU
A FENSÉGES
PÁRISI KÖLNIVIZ
Mury
CSÓKALLO
AJKPIROSÍTÓ.
VALASSZAK E KIVÁLÓ GYÁRTMÁNYOKAT
ROMÁNIAI VEZÉRKÉPVISELET-N-H-BALTHAZAR-BUKAREST-SE-LAMT

KÖZGAZDASÁG

Amerika erélyes fellépése nélkül nem jött volna létre a buza-megegyezés

A román kormány Arad megyében megkezdte az intervenció vásárlásokat. A kormány elzárta a kontingens-engedélyek jövedelmét a gabonakölcsön céljaira

London, augusztus 28. A buzakonferencia befejezte munkáját s mint ismeretes, az érdekelt államok között megegyezés jött létre. A megegyezés tartalma arról a határról, amelyet egyes országokban keltett, a következő beszámoló adnak:

A Reuter távirati iroda washingtoni jelentése szerint Amerikában kielégítőnek tartják a buzakonferencia létrejött megegyezést. Az amerikai kormány hivatalos jelentést adott ki, amelyben bejelenti, hogy nyomban intézkedést fog kiadni, hogy a termőterületet 15 százalékkal csökkentse.

Nagy feltűnést keltett a konferencián a Szovjetunió magatartása. Szovjetunió ugyanis kerekén visszautasította a maga részéről a természetes csökkentésre vonatkozó javaslatot.

A tárgyalófelek általában vonakodtak a megegyezést parafálni. A buzakonferenciát az a veszedelem fenyegette, hogy az utóbbi évek szokásos szócsépléseivel minden eredmény nélkül fog szétoszlani, de Amerika erélyes fellépése a megegyezés mégis létrejött. Amerika azzal fenyegette, hogy ha a megegyezés nem jön létre és a konferencia nem fejeződik be kézzelfogható eredménnyel, akkor tekintet nélkül a július 25-iki jegyzőkönyv tartalmára 15 százalék helyett csak 10 százalékkal csökkentti a buzatermő területeinek megmunkálását és az amerikai kikötőkben beraktározott gabonafőlösleget belső kölesön felvitelével teljes egészében átveszi a Farm Board-tól. Azzal is fenyegette Amerika, hogy ezt a gabonafőlösleget a távolkeleti piacokon a helyzetnek megfelelő áron áruba dobja. Amerikának ez a fenyegetése nem a dunai államokat, hanem Argentínát és Ausztráliát érintette és ez a két ország áldozatokra volt hajlandó a buzakonferencia sikeres befejezése érdekében.

Ismeretes, hogy a gabona árszintet 12 aranyfrankban állapították meg. Ez 394 lej. A jegyzőkönyv erre vonatkozó része kimondja, hogy ha a gyakorlat azt bizonyítaná, hogy a mesterséges ár és a természetes ár között nem sikerül összehangot teremteni, úgy az egyes kormányok a rendelkezésükre álló gabonafőltesítési alapról fedezik a bel- és földi termelők deficijtét, mely a természetes ár és a mesterséges árkülönbözétekből merül fel.

A felek kötelezték arra, hogy a buza termő területeket 15 százalékkal csökkentik, kivétel ez alól Oroszország és a dunai államok, tehát Románia is.

Emelkedik a buza ára

A megegyezés aláírása nagyon kinosan és nehezen ment. A jegyzőkönyv előadója: Bennet kanadai miniszterelnök, már délután 6 órakor felolvasta a megállapodást, de az egyes pontok megismerése körül olyan vita támadt, hogy ezeket a pontokat újból meg kellett fogalmazni. Három kiadást ért meg a megállapodás, amíg végre a harmadikat mindenki aláírta. A megállapodás jegyzőkönyve a Népszöveg titkári hivatalában kerülnek letétre.

A megállapodás hírére a buza emel-

kedett. Ennek tudható be, hogy a Liverpooli gabonafőzsdén zárlatra a buza 7 centtel emelkedett.

Arad megyében sor kerül az intervenció vásárlásokról.

Ismeretes, hogy a kormány úgy határozott, hogy az intervenció vásárlásait csak azokon a helyeken kezdi meg, ahol a buza ára a 300 lejes árnívó alá süllyedt. Arad megye az első Romániában, amelyben sor kerül az intervenció vásárlásokra. A buza 270 lejre esett. A spekuláció olyan sikeresen dolgozott, hogy még a 270 lejes árat is csak elvben adták meg, mert az átvételnél mázsánsként további 20 lejes levonást eszközöltek. Az aradmegyei prefektúra táviratban kért intézkedést a kormánytól, ahonnan rendelkezés jött, hogy azonnal meg kell kezdeni az intervenció vásárlásokat. Az intervenció vásárlások 300 lejes árnívó törtétek.

Honnan került elő a pénz a gabonavásárlásokra

A hivatalos lap tegnapi számában megjelent az a minisztertanácsi rendelet, hogy a gabona felvásárlásához szükséges 900 millió kölesön felvitelére vonatkozik. A kormány a jegybanktól veszi kölcsön a szükséges pénzt és a Banca Nationala négy különféle alapból teremti elő a 900 millió kölesönt. Ennek az összegnek a fedezésére lekötötte a kontingens engedélyvekről a jegybankhoz befolyó díjakat. Ha az állam a Creditul Agricolal szemben pernyer tes lesz, akkor a jegybank az intézkedése nála elhelyezett letétjéből elégítheti ki magát.

Az UJ KELET olcsó könyvei

Smedley: Magányos asszony	147 Lei
Patenotre: Pénz	87 Lei
Juhász: Hősök, tudósok, emberek	147 Lei
Molnár Ferenc: Harmonia	54 Lei
Sigrid Undset: Koszoru	144 Lei
Schalom Asch: Moszkva	168 Lei
Schalom Asch: Pétervár	168 Lei
Marai: Csutora	117 Lei
Galsworthy: Vagyon urai	70 Lei
Galsworthy: Biró előtt	75 Lei
Babits Mihály: Gólyakaliva	
(költve)	57 Lei
Karinthy: Hasműtét	72 Lei
Juhász: Japán	36 Lei
Juhász: Olaszország	36 Lei
Pap: Megszabadították a haláltól	87 Lei
Adanov: Thermidor 9.	90 Lei
Aldanov: Összeesküvés	90 Lei
Aldanov: Ördög hidja	90 Lei
Paleologue: Három diplomata	54 Lei
Bedel: Jerome szerelme északon	20 Lei
Bennett: Vasuti baleset	90 Lei
Walpole: Egy vöröshajú	96 Lei
Pécsi Mária: Mezők lióma	90 Lei
Kennedy: A család boldondja I. II.	162 Lei
Fay Iona: A könyvat	90 Lei
Desping: Sorrell és fia I. II.	180 Lei

„A világ cionistái nem fognak nyugodni mindaddig, amíg nem szűnik meg a német-országi zsidók jogfosztása és megaláztatása” —

mondotta ki a cionista kongresszus. A hetvenéves Ussischkin válasza a kongresszus ünneplésére. Einstein a kongresszuson

Megkezdődött a kongresszus általános vitája

Prága, augusztus 28. A kongresszusi elnökség megválasztásával és a német-országi zsidók ügyében hozott történelmi rezolúcióval a prágai cionista kongresszus átesett első, nagy nehézségein és tegnap Ben Gurion munkásvezér beszédével kezdetét vette az oly nehezen várt általános vitája a kongresszusnak, mely kétségtelenül a legérdekesebb fejezetét képezi a zsidó vándorparlament ülészekének.

Arthur Ruppin referátuma után — mint megírta az Uj Kelet — a kongresszus külön gyűlés keretében ünneplte Ussischkint hetven éves születésnapja alkalmából, aki megindultan mondott köszönetet a cionista vezeték meleg, szeretetteljes baráti szavaiért. Nagyszabású beszédjében a következőket mondotta:

Ros chodes Elul

— Ma ros chodes Elul van. És ez a nap nagyon drága nekem. Nemesak az én privát életemben, hanem a cionista mozgalom életében is, mert olyan momentumok fűződnek ehhez a naphoz, melyek talán örökké élni fognak a zsidó történelem emlékezetében. Harminchat esztendővel ezelőtt ros chodes Elul napján adatott meg nekem és néhány barátomnak, kik ebben a teremben ülnek. — Motzkin, Szokolow, Farbstein, Jichak Goldberg, Leb Jaffe, Mayer Ebner — hogy azon a helyen álljunk, ahonnan elindult a cionista mozgalom. Harminchat esztendővel ezelőtt, ros chodes Elul napján, szállott le hozzánk ez a nagy sas (Herzl képére mutat), akinek szelleme örökké élni fog a mi világunkban, és megteremtette a mi cionista szervezetünket, amely állni fog mindama napig, amikor Erec Jisrael zsidó parlamentje fog a helyébe lépni. Mindazok, akik velem együtt éltek meg ezt a napot, nem fogják elfelejteni ezt a ros chodes Elult.

— És egy másik ros chodes Elul: harminc évvel ezelőtt, ros chodes Elul napján Zichron Jakobban voltam és barátaimmal együtt megtettük az első lépéseket az egész jisuv egységesítésére és megszervezésére, mely hosszas vattakozás után a Knesseth Jisraelben teljesedett ki. És ugyanezen a napon harminc esztendővel ezelőtt alapítottuk meg Erec Jisrael héber tanítói szervezetét, mely ma 800 tagot számlál, akik igazi megteremtői voltak a héber nyelv újjáélesztésének Palesztinában és részben a galutban is.

— És egy másik ros chodes Elul: husz évvel ezelőtt ugyanezen a napon dr. Weizmann Chaimmal együtt előadást tartottunk a bécsi kongresszuson a Szkopusz hegyén felállítandó héber egyetem megteremtéséről. Azon a napon hozta meg a kongresszus erre vonatkozó határozatát. És ma a Szkopusz hegyén áll az egyetem és állani fog mindig egész nemzeti kulturánk centrumaként.

Vezeklés

— Önök tudják, mit jelent ros chodes Elul nemzedékek óta a zsidó nép számára. Ezen a napon az összes zsidó templomokban megkezdik a sófár fuvasát és ennek szimbóluma ismeretes mindannyiunk előtt. Vezeklésül szolgál, de egyben emlékezésül is a Messiás sófárjára, amikor a zsidó nemzet új szabad nemzeté lesz. Vezeklésre van ma szükségünk. Vétkezünk. Vannak bűnök az egyes ember részéről a másik kal szemben, vannak bűnök istennel szemben, de vannak bűnök, amelyek talán ennél is rettenetesebbek: az egyede bűnei a nemzettel szembe. Ma meg kell mondanunk az igazságot, hogy mi mindannyian, még a legjobbak is — köztük én is — vétettünk a nemzet ellen, ha arra gondolunk, hogy mily kicsinynek néz ki a cionista mi a mi ötven éves munkánk után. A vezeklésnek erről a kongresszusról kell kiindulnia és elsősorban a föld megváltásának formáját kell magára öltenie.

Ussischkin ezután a földről, Erec Jisraelről beszélt. Visszapillantást vet a cionizmusból mutatóba, majd így fejezte be:

— Megadott nekünk látni a megváltás kezdetét. De ti, fiatalok — köztetek egyetlen fiam is, ki tovább folytatja a cionista munkát — vajha meglátnátok a megváltás végső megvalósulását és kiteljesülését!

A kongresszus hosszan tartó ünneplésben részesíti Ussischkint, majd rázendít a Hatikvára.

A gyűlés éjszaka 12 óra 15 perckor ért véget.

A történelmi rezolúció

Prága augusztus 28. A kongresszus esütörtökről péntekre virradó gyűlésén 265 szavazattal hozta meg a német-országi zsidó üldözésekkel és a német zsidóság sorsával kapcsolatos rezolúcióját. Az új német törvényhozás faji előítéleten épül fel, mely sérti a zsidó nép becsületét és méltóságát. A német nép iránti gyűlölet érzete nélkül, de áthatva a zsidó jogok megvédésének kötelességétől, a cionista kongresszusnak fel kell emelnie szavát az emberi szabadság nevében. Tiltakozik a társadalmi és emberi defamálás ellen, a német zsidók felekezeti elnyomása ellen, amit az állami hatalom eszközeivel hajtanak végre. A kongresszus kijelenti, hogy a világ cionistái nem fognak nyugodni mindaddig, amíg nem szűnik meg Németország zsidóinak jogfosztása és megaláztatása. Fel fogjuk szölni a Népszöveget és az egész cionista világot ama igényünknek támogatására, mely a zsidó jogok helyreállítására irányul és a mandatárius hatalomtól is követelni fogjuk a zsidó tömegbevándorlás megkönnyítését.

Incidens a folyosón

Prága, augusztus 28. Mialatt Ussischkin a Keren Kajemeth feladatairól szóló referátumát tartotta meg, a kongresszus folyosóján szövbáltás keletkezett a barnainges revizionista ifjak és a sómérek között. A betárfiak Jabotinsky köré vontak kordont, ki feleségével diskurált a hallban. Ebből keletkezett a szövbáltás, amiből dulakodás lett. A kongresszus rendőrsége lépett közbe és néhány perc alatt helyreállította a teljes rendet. A kongresszus tárgyalásait nem zavarta meg a folyosón lejátszódott incidens.

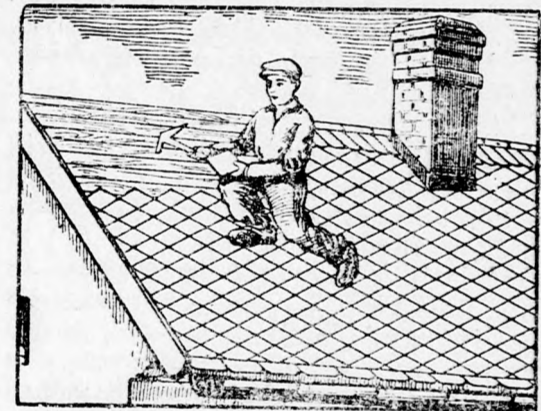
Az általános vita

Prága, augusztus 28. Péntek délelőtt kezdetét vette az általános vita. Az első szónok Ben Gurion palesztinai munkás vezető volt, aki másfél óras beszédében reflektált a bizonyos cionista csoportnak a palesztinai szervezett munkásság elleni szemrehányásaira, mintha a munkásság osztályuralomra törne a magasabb nemzeti érdekek figyelmen kívül hagyásával. Kijelentette, hogy a Histadruth Haovdamba tömörült palesztinai munkásság határozott álláspontja, hogy a zsidó nép minden bevándorlásnál elsősorban a chalucokat kell, hogy tekintetbe vegyék, mert ők képviselik az építő munkára alkalmasabb emberanyagot. Ha ezt a követelményt az osztályharc fogalmának minősítik, akkor a Histadruth egy ilyen osztályharcot vall magának.

Az arab kérdés

Az arab kérdésről szólva, Ben Gurion kijelentette, téves az a felfogás, amely ennek a kérdésnek a tárgyalásánál kizárólag a Palesztinában élő arabokat veszi tekintetbe. Az egész kérdés komplexum megoldását csak egy felfokozott erős zsidó bevándorlással és a jisuv hatványozott megerősítésével érhetjük el. Emellett azonban megfelelő metódu sokkal közvetlen kontaktust kell teremteni az arabokkal. Mentésíteni kell magukat attól az elképzeléstől, mintha az arabokkal való érintkezés átmeneti jelenség volna. Itt egy az országban véglegesen letelepedett lakosságról egy állandó szomszédról van szó, akivel keresnünk kell a megegyezést és az együttműködést.

Fedjük palával

mivel az árak lényegesen csökkentek és amellyel a legkiválóbb fedőanyag. Ár-ajánlattal díjmentesen szolgál:

„FAVORIT” palagyár
Osorhei, jud. Bihar

Ingyen

CSAK NEHÁNY NAPIG

HA VÁSÁROL egy

BIANCO

FOGKRÉMET, vagy

CASTEL Legrain

TOILETTE SZAPPANT, megfizetve azoknak rendes 20 lejes árát, szállítójától kap egy nagydoboz

TENDRESSE PUDERT

(fehér, rózsaszín, rachel, ocre, természetes banánszínűben)

KIPRÓBÁLÁSRA TELJESEN INGYEN!

Meg fog győződni, hogy a TENDRESSE puder milyen kifogástalan finom, kellemes illatú, arcbőrt minden alkalomkor szépíteni fogja, ez a puder lesz biztosan az Ön kedvenc pudere.

Legrain

TUS 29.
MANYOKAT
KARÉST-SELARY
G
K
kül
enciós
as-
gy a li
ta a buza
or kerül
vásárló.
gy har
vásárló.
n kezd
lejes ár
az első
erül az
buza 270
s sikere.
lejes árat
rt az át
lejes
dmegyei
ézkedést
delkezés
zdeni az
nterven
a pénz
ra
ámában
i rende
hoz szük
vételére
banktól
és a
le alap
ölesönt.
re lekő
a jegy
állam
pernyer
intézet.
elégit
vej
47 Lei
87 Lei
47 Lei
54 Lei
44 Lei
68 Lei
68 Lei
17 Lei
70 Lei
75 Lei
57 Lei
72 Lei
36 Lei
36 Lei
87 Lei
90 Lei
90 Lei
90 Lei
54 Lei
20 Lei
90 Lei
96 Lei
90 Lei
82 Lei
90 Lei
80 Lei

A romániai cionista diákok szövetségének dornavátrai nyári kolóniája és kongresszusa

Dornavatra, augusztus hó.

A zsidó kérdéseket tárgyaló kongresszusok és konferenciák szezonjában vagyunk. Prágában: cionista világkongresszus, Londonban: a világ minden részéből való zsidó diákok konferenciája, Dornavátra: a „Federatia Asociațiunii Studentesti Sioniste din România” tartotta mostanában alapszabály szerű évi kongresszusát.

Ez utóbbiról szeretnék röviden beszámolni.

A kongresszust a föderáció négyhetes nyári kolóniája keretein belül készítették elő és tartották meg. Dorna festői szép fekvésű; a hasonnevű folyó által a hegyekbe vágott keskeny völgyben húzódik meg mindkét part hosszában. A friss ózonos hegyi levegő, a strand- és gyógyfürdők, a szebbnél szebb kirándulóhelyek közelsége, mind ez mutatja, hogy a vezetőség helyesen választotta meg a kolónia székhelyét.

A kolónia résztvevőin visszatükröződött az ország etnikai tagozódása, de a különféleség csak látszólagos volt, mert valójában mindnyájunknak megadta a román és a jiddis nyelv a kollégák értelméhez és érzületéhez vezető kulcsot.

A napnak két része a kolónia két főcéljának, a zsidó kultúra terjesztésének és a diákok nyaralásának volt szentelve. A délelőtti héber órával és különböző diákok által tartott szeminaryumokkal volt kitöltve, melyeken alaposan és behatóan lettek megtárgyalva a fontosabb hajtásai a gyökérszövegnek, a zsidókérdésnek.

A délutánt pedig mindenki kedve szerint tölthette: a kolónia vezetősége ügyes, helyes és önfeláldozó működésével segítette annak módját, hogy kedélyes, hangulatos összejövetelekkel ki-elégítse szórakozási óhajaitkat is. Mindegyik diáknóták, régen elfelejtett zsidó népdalok, zsidó táncok és versek képezték a gazdag műsort.

Itt alakult ki ugyyszólván magától a kolónia énekkara is. Az együtténeklés órái voltak azok, melyek leginkább hozzájárultak az egymáshoz tartozás, a kollégiális, és a testvériség érzésének oly mértékben való fejlődéséhez, melyhez hasonlót alig láthatni és ami a kolónia eredményeinek a felsorolásában az első helyet érdemli.

A regát nagy cionista apostola, Dr. Nimerower főrabbi ez alkalommal sem feledkezett meg a zsidó ifjúságról. A fukaron kimért pihenési idejéből nem sajnált hetenként néhány órát arra fordítani, hogy előadásokat tartva hozzásegítse a diákságot céljához. Tartalmas előadásai a modern zsidó történelem köréből kérdéseket vetettek fel és vitákat idéztek elő, amelyeket feltűnő jóakarattal hallgatott és választott meg. Különböző nagy érdeklődést tanúsított a kolónia minden kulturális megnyilvánulása iránt; résztvett a kolóniának a zsidó iskola dísztermében rendezett műsoros estélyén is, ahol különösen a bibliai vonatkozású előképek váltották ki tetszését.

A kongresszus ünnepélyes megnyitóján Dr. Nimerower lelkes héber beszédban hívta fel a diákság figyelmét arra, hogy elmúltak azok az idők, amikor fiatalosság gondtalanságot és felelőtlen séget jelentett és hogy ma a fiatalságra, különösen a diákságra nagy és nehéz feladat hárul. Ezért elvárja a kongresszuson megjelentektől, hogy el nem lankadó lelkesedéssel vigyék előre a cionista ügy zászlóját.

Utána Dr. Biber, a cionista szervezet dornai csoportjának elnöke üdvözölte a delegátusokat. Kifejtette, hogy megnyugtatóként hat az öregebb generációra a fiatalság energiája és lelkesedése. Az öregek és fáradtak bizalommal néznek az ifjakra, akiknek a szent ügy gondja éppúgy szívükön fekszik, mint azoknak, akik már harminc év óta küzdenek a nemzeti ügyért.

Dr. Dolberg, a dornai hitközség részéről adott kifejezést ama reménynek, hogy a kongresszus az eddig paszszív dornai ifjúságra serkentőleg fog hatni.

A föderáció részéről annak elnöke

Rosenthal Tully, bukaresti ügyvéd rövid, de rendkívül hatásos beszédben ismertette a kongresszus programját és felhívta a résztvevőket, hogy teljesen önzetlenül és személyi kérdésektől mentesen hozzák meg határozatukat. A Hatikvah elnéklése után a megnyitó ünnepély véget ért.

A kongresszus, melynek elnökévé Eberchon bukaresti ügyvédet választották meg, a legkülönfélébb problémákkal foglalkozott. Beszámoltak az egyesületek az elmúlt két év munkájáról. Kitűnt a beszámolókból, hogy a végzett munka általános elismerésre tarthat igényt.

Max Lehrer, csernovici egyetemi hallgató a sajtóról tartotta beszámolóját. Kifejtette, hogy a föderációnak szüksége van egy saját organumra, amely a diákságnak védelmezője legyen az antiszemizmussal szemben és előharcosa az Eszmének saját sorainkban. Fel kell rázni az indifferenciát és be kell állítani őket a cionista rendekbe, mert ezeket erősítve saját védelmükről gondoskodnak. Határozatot szamba ment, hogy még ez év folyamán meg kell jelentetni a szövetség időszaki lapját.

Két nivós referátum következett: Dr. S. Boiangiu (Bukarest): „Uj irányok a cionizmusban” és J. Klieger (Jasi): „A zsidópárt és a föderáció”. A vita hosszas és viharos volt. A határozatok conciliánsak.

Az elhangzott számos indítvány közül megemlítendőnek tartom, mivel az időkben a jelei, a csernovici delegátusét, aki proponálta, hogy a zsidó egyetemi hallgatók részére iparoskép-

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MŰSORA

Kedd este félkilencor: Kis Manyi vendégfellegeltével: Mosoly országa. (Hely árak: 30,20, 10.)

Szerda este félkilencor: Zsákbamaczka (Köszegi Dusu, Inász A., Tompa Béla, Miklóssy M., Hegyessi I. fellépésével, Helyárak: 30, 20, 10 lej.)

ROYAL-MOZGÓ MŰSORA

Ma, kedden 3, 5, 7 és 9 órakor: Ónagsága szobaleánya. Lucy Englich, Szőke Szakáll, Hans Brausewetter, Hilde Hildebrand. Falrengető kacagás. Jutalom annak, aki nem kacagja végig az előadást.

AZ OPERA MŰSORA

Hétfőn: Madonna. Fősz.: Liane Haid, Fritz Schultz.

URANIA-MOZGÓ MŰSORA

Hétfőn 5, 7 és 9 órakor: Öfensége csókja. Fritz Wendhasen szenzációs operettje. Otto Stransky zenéjével, főszerepekben: Karl Ludwig Diehl, Otto Walburg, Friedl Haerlin.

SELECT-MOZGÓ MŰSORA

Előadások szeptember 1-ig szünetelnek.

Értékes szépirodalmi művek darabja 20 lej

Szép Ernő: Lila akác	20 Lej
Farrère: A tikárkisasszony	20 Lej
Toudouze: Vulkánok ébresztője	20 Lej
Bennett: Mr. Prohack	20 Lej
Bennett: Hugo	20 Lej
Magre: A tigris titka	20 Lej
Fouchardiére: Ha nagyjaink visszatérnek	20 Lej
Renard: A bacilMuseum	20 Lej

Az V. osztályra még vehet sorsjegyet

Erdély hivatalos főéjárústitójánál:

„ECONOMIA” S. A.

Telefon: 7-59. Cluj, Piata Unirii No. 23. Telefon: 7-59.

zó esti kurzusokat rendezzenek, nem csupán a Palesztinába gravitálók számára, hanem a Galuth intellektuális munkanélküliségének enyhítése céljából is. Egy másik indítvány azt tárgyalta, hogy a föderáció önnálló kibucot létesítsen Palesztinában.

A záróülésen a kongresszusi határozatok megszavazása után, megválasztották az új végrehajtóbizottságot: T. Rosenthal (Bukarest) elnök, J. Klieger (Jasi) és Schönbaum (Csernovic) alelnökök, J. Avram (Bukarest) vezértitkár és Th. Heinrichsohn (Bukarest) pénztárnok.

A fegyelmi bíróság tagjai pedig: Dr. S. Boiangiu, (Bukarest), Mátyás Nora (Cluj) és J. Halpern (Bukarest).

Ezután Eberchon elnök szép szavakkal mutatott rá a delegátusok által végzett fázisra, de üdvös munkára, Rosenthal, mint újból megválasztott szövetségi elnök megköszöni az előlegezett bizalmat; ismét feleledült a Hatikvah és az utolsó akkord elhangzása után véget ér a felejthetetlen szép lefolyású kongresszus.

Csonka maradna beszámoló, ha egy a közhangulatot jellemző epizódról meg nem emlékeznék. Amidőn az elnök felvetette a kérdést, hogy a következő kongresszus hová legyen egybeírva, a jelenlévők minden előző megbeszélés nélkül, helyükre felpattanva kiáltották: „Lsono haboo birisolajim”. Sapientia sat.

Mátyás Nora

RÁDIÓ MŰSOR

Kedd, augusztus 29.

Bukarest, 18.15: Zenekari hangv. 20: Basszista hangv. 20.20: Rádiózenekar.

Budapest, 6.45: Torna. Utána grammofón. 9.45: Hírek, 10: Felolvasás. Közben grammofón. 12.05: Balalajkazené. — 12.30: Hírek, 1.15: Pontos időjelzés, időjárás. 1.30: Cigányzene, 2.45: Hírek. 4: Ifjúsági előadás, 4.45: Pontos időjelzés, időjárás. 5: Előadás, 5.30: Zongora, 6.10: A gyémánt és rokonai c. előadás, 6.40: Másfélórás szór. zene. 8.10: Pontos időjelzés, időjárás. 8.30: Cigányzene, 9.20: Trió. 10.15: Időjárás, 10.50: Angol nyelvű előadás, Utána szalonzenekar és jazz. Fekete Pál énekszámával.

Bécs, 17.20: Hang. 19.45: Szerelemről és halálról szóló operarészletek.

Berlin, 21: Schumann dalok.

Breslau, 16: Mozart és Brahms művei.

Frankfurt, 21.25: Bariton.

Langenberg, 18: Lortzing: Cár és ács c. opera.

Lipce, 19: Zene a német ember házában köv. Drezdából. 21.45: Hangjáték.

München, 20: Fuvószene, 21.20: Opera.

Stuttgart, 22.45: Hangverseny.

Varsó, 20: Rádiózenekar.

Milánó, 20.35: Operett.

Róma, 20.45: Vegyes hangv.

Prága, 19.35: Saxofonhangv.

Pozsony, 18.25: Szlovák dalok.

Brünn, 18.05: Grammfón.

Kassa, 20.55: Hegedű.

Belgrád, 19.20: Beethoven trió.

Osló, 18.45: Dalok.

Stockholm, 19.30: Hegedű és zongora. 21: Könnyű zene dalokkal.

Szerda, augusztus 30.

Bukarest, 18.15: Rádiózenekar. 19.20: Román zene, 20: Cselló. 20.45: Zongora. 21.15: Hegedű.

Budapest, 6.45: Torna. Utána grammofón. 9.45: Hírek, 10: Felolvasás. Közben grammofón. 12.05: Grammfón. 12.30: Hírek, 1.15: Pontos időjelzés, időjárás. — 4.45: Hírek, 5.30: Szalonzenekar. 5: Előadás, 6.40: Elbeszélés, 7.10: A filmvilág paródiái. 8: Szímf. hangv. 10: Pontos időjelzés, időjárás. Utána cigányzene. — 11.10: Zongorahangv.

- Bécs, 19: Zenekari hangv.
- Berlin, 20.55: Zenekari és hegedűhangverseny.
- Breslau, 20: Basszushangv.
- Frankfurt, 21.50: Dvorak cselló és zenekari hangv.
- Hamburg, 21: Német szímf.
- Langenberg, 18: Oboa, zongora, hegedű és cselló.
- Lipce, 23: Strauss keringők.
- Varsó, 21.10: Hegedűhangv.
- Milánó, 19.10: Grammfón.
- Róma, 20.45: Vegyes hangv.
- Prága, 19.30: Puccini: Pillangókisasszony c. operája.
- Pozsony, 17.45: Grammfón.
- Kassa, 18.20: Grammfón.
- Brünn, 19.30: Mozart: Varázsfuvola c. operája.
- Osló, 22.15: Dalok.
- Stockholm, 19.30: Zongora és hegedűhangv.
- Svájci Aleman Adó, 20: Tarkaest.
- Svájci Romand Adó, 20: Vegyes hangv.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apró hirdetés 20 lej. Aláírókésőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelíges levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Központban uri család felvesz teljes ellátásba felsőbb iskolás növendéket. Cim Str. Abatele Závorel 2. B. (Óvár)

Nagyváradon izr. uricsalád elfogad leánykát iskolai évre. Ingyen zene, nyelvoktatás, torna. Leveleket „Leányotthon” jelígre a kiadóba.

2 izr. iskolás gyereket elvállalok teljes ellátásra központban, fürdőszobahasználattal. Értekezni Park-áruház, Malom u. 6 szám.

Két iskolás gyermek teljes ellátást kap zongorahasználattal tárgumuresi izr. családnál, Cim a kiadóban.

Szemeszérőgépet Siemens rendszerűt keresünk megvételre. Ajánlatokat ármegjelöléssel Szegvár Gheorgheni címre kérünk.

Eladó Bösendorfer zongora és pianó „alkalmi vétele” jelígre.

Utazókat, helyi képviselőket felveszünk. Garanciaképek előnyben. Részletes ajánlatokat „Prima” jelígre a kiadóba.

Közép- vagy felsőiskolás diáklányt zsidó uricsalád teljes ellátásra elfogad. Cim a kiadóba.

Középkori izr. nő házvezetőnő, főzőnő állást keres. Vidékre is megy. Ajánlatokat „Középkori” jelígen a kiadó továbbít.

Pesaniki bunda, jó állapotban, eladó. Spáda-ház. Mészáros ucca 8. I. emelet.

Tanárno jutányos csoport-árban vállalja egy közszben lakó, bármilyen városi középiskolában vizsgáznai szándékozó növendékek (fiúk és lányok, különböző osztályokból is) előkészítését az 1933-34. tanévben. — Clujon szeptemberi felvételi vizsgára előkészítik. Cim a kiadóban.

Kezdőknek és haladóknak ad német órákat fiatal urileány, képzett nyelvteszter, aki egyben elemi iskolai tanulók korrepetálásában is nagy jártassággal bír, kitűnő eredményeket mutathat fel. Megkereséseket „Modern módszer” jelígre a kiadóba kér.

— Az E közleménye utóbbi ha hozzuk az nak és érd az kaphat certifikátó annyira bí írásban, ho tudjon mi tudásról a gát kell te semminő 2. A legkó hó 9-én ind E hajóhoz transzport várrol. A hogy szint ben a szig a nagyvár kozni fog transzport

— Bető sitónk jele len tettese bói keresk és több m és több arany dig Rajzil ráról egy csendőrség nyomozást

— Feln Szilágyssig közszben edesapján felmászott kisfiu a sz vesztette szőlőkarbó túl furta. szüleji szá utközben

Orvos nőgyógyá rendelési alatt.

Ma, kedde

Lucy Eng sewarter, kacagás,

— A há soros este megtelt te bánffyház enyhító a estély, m tossága l hozzáérté dicsérte, végig tal vezette b Adytól, k nyei a le tek bizony számait n jellemzte Salamon Zenekonk számai, h hegedűsz nekis h nőt, akit máris jór rán, a kö peite. Az nak, enne ragadó, énekszám

Anzrát, Pongrác cióját és dalát éne sonys, o jes széps Kelet fő cimen tá megrende tartó tár

M

HIREK

Az Erdélyrészi Palesztina Hivatal közleménye. 1. A Palesztina bizottság legutóbbi határozata alapján tudomására hoztuk az összes Palesztina bizottságoknak és érdekelteknek, hogy ezentúl csak az kaphat végleges letelepedésre szóló certifikátot, akár fiú, akár leány, aki annyira bírja a héber nyelvet szóban és írásban, hogy megértse mindent és meg tudja mondani értelmét. A héber nyelvtudásról a Palesztina bizottság előtt vizsgát kell tenni. E határozat alól senkivel semmiféle okokból kivételt nem tehetünk. 2. A legközelebbi hajó 1933 szeptember 9-én indul Konstancából Palesztinába. E hajóhoz szeptember 10-én indul transzportvagon a déli gyorsrali Kolozsvárról. Már most jelezzük Szigeinek, hogy szintén kérjen külön vagont, melyben a szigetiek és szatmáriak, valamint a nagyváradiak fognak utazni és csatlakozni Kolozsvarára a kolozsvári transzporthoz.

Betörések Zsibón. Szilágysági tudósítónk jelenti: Tegnapelőtt éjjel ismeretlen tettesek betörték Goldberger Pál zsibói kereskedőhöz, feltörték a készpénztárat és több mint háromezer lej készpénzt és két aranyórát vittek el. Tegnap éjjel pedig Rajkiz Nándor zsibói borbély udvaráról egy rajon méhet loptak el. A csendőrség mindkét esetben bevezette a nyomozást.

Felnyársalt egy kisfiút a szőlőkaró. Szilágysági tudósítónk jelenti: Djósád községben Tücsök János 10 éves kisfiú édesapjának a kertjében az egyik fára felmászott szilvát szedni. Mikor már a kisfiú a szilvafá tetején volt, egyensúlyát veszítette és egy a földből kiálló hegyes szőlőkaróba esett, amely gyomrát keresztül furta. Súlyos állapotában be akarták szállítani a zilahi kórházba, de utóközben kiszáradt.

Orvosi hír. Dr. Farkas Tibor sebész-nyirogyász hazaérkezett és megkezdte rendeléseit Calea Reg. Ferdinand 30. sz. alatt.

Ma, kedden ROYAL MOZGO-ban premier Erdélyben először:

Őnagysága szobaleánya

Lucy English, Szöke Szakáll, Hans Brausewetter, Hilde Hildebrand. Falrengető kacagás, Jutalom annak, aki nem kacagja végig az előadást.

A bánffyuhnyadi Zsidó Nőegylet műsoros estélye. Szombaton este zsufozásig megtelt terem közönsége előtt zajlott le a bánffyuhnyadi zsidó Nőegylet nyomoronyhító akciója javára rendezett műsoros estélye, melynek magas nívója és változatosága Léb Béláné elnöknő kimagasló hozzáértését és fáradságtalan odaadását dicsérte. A műsört Ábrahám L. mindvégig talpraesett és izléses konferánssa vezette be. Kolozsvári Endre prologja és Adyól, Kiss Józseftől elszávalt költeményei a legkomolyabb rátermettségről tettek bizonyosságot. Kohn Kató és Evi táncszámait megható báj és kecses ügyesség jellemezte. A kolozsvári vendégek közül Salamon Etejka, a kolozsvári Magyar Zenekonzervatórium tanárnőjének hegedű száma, így különösen egy Wieniawsky hegedűszó és Hubay Hejre Katija frenetikus hatást értek el. A kiváló művésznőt, akit a nagyon tehetséges, fiatal és máris jónévű Vámos Magda kísért zongorán, a közönség hosszan és melegen ünnepele. Az estély fénypontját Mendel Ilusnak, ennek a már ekszterierjében is megragadó, nagyszerű szopránénekesnőnek énekszámjai adták meg. Rubinstein Ázráját, a Zsidónó nagyárját, Kacsón Pongrác egyik elbűvölő magyar kompozícióját és Massenet megrázóan szép műdalát énekelte feledhetetlen hatással, barsonyos, csengő, kulturált hangjának teljes szépségével. Salamon László, az Uj Kelet főmunkatársa „Árjak és sémiták” címen tartott előadást. A nagyszerűen megrendezett műsoros estélyt reggelit tartó tánc követte.

Vasárnap f. hó 27-én

megnyílt
az ujonnan átalakított

New-York kávéház

Értesítés. Tudomására hoztuk a t. közönségnek, hogy 1933 szeptember 1-én átköltözünk az irodával a Calea Victoriei 99. szám alá az udvarba. Rapid Szindacatul Proprietariilor de Autobuse.

Hesvi Piroska zongoraművész és Pfeiffer Alfréd operaénekes, énekmeister művész pedagógiai működésüket megkezdték és találhatók lakásukon 12-1 és 5-8 között Str. Memorandului (Unió u.) 10.

A legújabb nagy lexikon 108 lej. Génius lexikon 1933. 1712 hasáb, 800 kép, 22 műmelléklet, remek nyersvaszonkötésben 108 lej a Lepage könyvk-ben Cluj. Küldje be és franco kapja, vagy utánvételt portóval.

Az erdélyi, bánati, körösvidéki, máramarosi és bukovinai eredetű, állással bíró vagy állás nélküli gazdasági vécélér, stb. iskolát végzett kollégák és kolléganők kéretnek, hogy saját érdekükben sürgősen közöljék címüket G. Comsa urral Cluj, Academia Agricola.

Letartóztaták a gyilkos kolozsmegyei asszonyt. A kolozsvári ügyészség ma gyilkossági kísérlet vádjára miatt letartóztatta Lázár Mária kolozsmegyei lakost. Lázár Mária ellen az a gyanu merült fel, hogy gyilkossági szándékkal mérget kevert Ilaria Motis nevű unokaöccsének ételébe, minek következtében a fiatal parasztlány rosszul lett és súlyos faldalmakkal szállították a kórházba, ahol dr. Russu kórházi orvos gyomormosást alkalmazott rajta és így sikerült megmenteni az életnek. A gyilkos asszonyt ma szállították az ügyészségre, ahol még a mai napon kihallgatták, majd előzetes tartóztatásba helyezték.

Hirdetmény. Templomunk bérületajánlásait ezután is tisztelettel értesítjük, hogy — az idei szelichoth rövidségére való tekintettel — elmúlt évi üléshelyeket csak f. évi szeptember hó 10. este 6 óráig tartjuk fenn. Kérjük, hogy ezen határidőn belül igényeiket az egyet titkári hivatalban (Str. G. Baritiu 16.) annál is inkább bejelenteni és jegyüket kívánai sziveskedjenek, mert későbbi jelentkezéseket nem vehetünk figyelembe. Egyben értesítjük t. templomlátogatóinkat, hogy ezidén sikerült egy — minden igényeket kielégítő — kitűnő balfejtő szerződésünk a nagy ünnepekre. A Poale Cedek Templombizottsága.

Jóteknycélu est. A kolozsvári zsidó iparosok aggmenházuk javára f. hó 29-én, kedd este 9 órai kezdettel nagyszabású fagyaltestélyt rendeznek a Regal kávéházban. Ezen nemes és jóteknycélu estélyre Kolozsvár város zsidó társadalmát tisztelettel meghívjuk és kérjük, hogy minél nagyobb számban megjelenjen sziveskedjenek. Az aggmenház hölgybizottsága.

Az aradeai Kereskedelmi Csarnok által fenntartott nyilvánossági joggal bíró, 1888. évben létesített fiú felsőkereskedelmi iskolában (Alea Gojdu 1.) és az 1914-ben létesített női felsőkereskedelmi iskolában (Alea Romei 1.) az előjegyzések megkezdődtek. Mindennemű felvilágosítást adnak és kívánatra prospektust küldenek az igazgatóságok.

A timisoarai nyilvános-jogu zsidó fiuliceum,

felső kereskedelmi iskola és leánygimnáziumban a beiratás augusztus hó 25-31-ig történik. Javitóvizsgálatok szept. hó 1-én. A fiuliceum I. osztályában a felvételi vizsgálat szept. hó 4-én. A vidéki tanulók a fiuinternátusban nyerhetnek előnyösen elhelyezést.

Orvosi hír. Dr. Kertész József Máramarossziget, a modern belgyógyászat diagnosztikai és terapeutai eljárásainak szakorvosa külföldi tanulmányutjáról visszatért és rendeléseit megkezdte a Str. Gh. Sincal (volt Asztalos Sándor u.) 35. szám alatt.

Iskolai beiratások. A str. Berthelot (Eötvös uca) 8. szám alatti ort. izr. elemi iskolában a beiratkozások szept. 1-10-ig eszközölhetnek. Később jelentkezők nem vétetnek fel. A 7 éven aluli gyermekek felvételét szeptember 5-ig kérelmezni kell. Az iskolaszék.

1756

angol, francia, dán, holland, amerikai, német, olasz, osztrák, japán, svéd, orosz stb. pályázó közül az egyetlen magyar: Körmendy Ferenc nyerte meg a három legnagyobb angol és amerikai könyvkiadó cég által 1932-ben kiirt nemzetközi regénypályázat 1000 angol fontos (650.000 lej) első díját

A budapesti kaland

című nagy regényével. „A budapesti kaland”-ot eddig Románia olvasóközönségének nagyrésze nem vásárolta meg, mert 180 lebbe került. Május 25-én jelent meg az új olcsó kiadás. Az 500 oldalas könyv jó kiállításban, kemény fedőlappal csak

44 lej

lesz. Miután a könyv csak korlátozott példányszámban jelent meg, tanácsos, ha olvasóink és előfizetőink előjegyztetik a könyvet az Uj Kelet kiadóhivatalában Kolozsvár, Str. Baron L. Pop (Brassaj u.) 10. Vidékiek a portóval együtt 54 lej küldjenek be címünkre s a könyvet bérmentve azonnal elküldjük.

A szombati irás ügyében. A szombati irás alól való felmentés ügyében levelet kaptunk egy aggodó szülő aláírásával. Az elmúlt tanévben meglehetően volt na menteni sok száz zsidó gyermeket, a kiknek szülei vallásosak, attól, hogy az állami iskolákban szombaton írjanak. Erre törvényes lehetőség van, csak az illetékes zsidó köröknek intervenálni kellene a kultuszminisztériumban. Tavaly az intervenció elkészült és a miniszter akkor adta utasításait, amikor már a tanterv elkészült. A legtöbb iskolában úgy állították össze a tantervet, hogy a növendékeknek szombaton írniuk kellett. Ha az országos ortodox iroda és a többi zsidó fórumok idejében közbenjárának, bizonyára sikerülne az irás alól mentesíteni azokat a gyermekeket, akik a lelkiismereti szabadságuk megsértését látják az iráskényszerben. Mi a magunk részéről is természetesen csatlakozunk ehhez a kívánsághoz és reméljük, hogy az arra illetékes fórumok idejében megtesznek minden lépést az ortodox érzelmeik érdekében.

Fischer Lipót emlékezete a Zs. N. Sz. helyicsoportjának gyászülésén. Vasárnap délelőtt 11 órakor gyászulást tartott a Zsidó Nemzeti Szövetség kolozsvári helyicsoportjának választmánya a helyicsoport tragikus körülmények között elhunyt elnökének, Fischer Lipót emlékezetére. A gyászulást Jámbor Ferenc elnök nyitotta meg és kegyeletes szavakban adózott az elhunyt elnök emlékének. Szavait állva hallgatta végig a választmány, majd határozati javaslatot fogadtak el, mely kimondja, hogy a helyicsoport ligetet ültet Erec Jiszraelben Fischer Lipót emlékére. A vezetőség átiratot intéz a szövetség központjához az akció érdekében és a helyicsoport a maga kereteiben már most megkezdte az akciót. Ezután Danzig Hillél ad kifejezést annak a mélyszégyes gyászának, mely az erdélyi cionista ifjúságot érte Fischer Lipót halálával. A választmány ezután elhatározta, hogy a gyászulés jegyzőkönyvét küldöttségileg fogják átnyújtani az elhunyt elnök özvegyének. A gyászulés után a választmány tisztelettel felkérte Fischer Lipót gyászoló családját és a küldöttség nevében Danzig Hillél átnyújtotta az özvegynek a gyászulés jegyzőkönyvét.

A kolozsvári rendőrség hírei. Veress Béla Str. Baba Novac 2. szám alatti lakos feljelentést tett ismeretlen tettes ellen, aki Bartha Miklós ucaában lakó nővérétől 4500 lej értékű ruhaneműt lopott. Balázs Julia bejelentette a rendőrségen, hogy kertjének kerítése mellett egy tárcát talált különböző iratokkal.

Ismeretlen középkori férfi hullájára bukkantak Kolozsvár határában. A Kolozsvár környékén levő Borhános nevű helyen tegnap ismeretlen 45-50 év körüli paraszti hullájára bukkantak. A helyszínrre kitérített városi tisztiorvos megállapította, hogy az ismeretlen férfi körülbelül szombaton halhatott meg. A holttestet beszállították az egyetemi bonctani intézetbe és ugyanakkor a hatóságok bevezették a nyomozást a hatál körülményeinek tisztázására.

Megloptak egy ismert kolozsvári orvost. Az utóbbi időben újra elszaporodtak a strandfosztogatások. Nincs olyan napja az idei nyári szezonnak, hogy legalább egy lopást ne követnének el Kolozsvár egyetlen strandján. Dr. Büchler Dezső ismert kolozsvári nőgyógyász feljelentést tett a rendőrségen ismeretlen tettes ellen, hogy míg a kabinjától távol volt, felnyitotta a kabin ajtaját és 10.000 lej értékű Eterna márkájú óráját elvitte. A rendőrség megindította a nyomozást.

Theodore Dreiser: Amerikai tragédia. A szerelem és pénzszóvár amerikai ifjúság tragédiája. A legnagyobb mélységeket tárja fel, amelyek a háboru utáni fiatal nemzedék előtt nyílnak meg: a szőnyeg lelki harcát, amelyet a testet-lelket megálatzó szegénység és a gondatlanságot jelentő gazdagság nap-nap után való összehasonlítása jelent. A három kötet ára három papíroson nyomva fűzve 234 lej. Kapható az Uj Kelet könyvosztályában az összeg előzetes beküldése mellett vagy utánvétellel.

MERA et COMP. AUTOBUSZAI

1933 augusztus 22-től ismét közlekednek KOLOZSVAR — BESZTERCE között.

Indul Kolozsvárról: 6 és 16 órakor
Érkezik Désre: 8 és 16 órakor
Érkezik Besztercére: 10 és 20 órakor

Indul Besztercéről: 5:30 és 14 órakor
Érkezik Désre: 7:30 és 14 órakor
Érkezik Kolozsvárra: 9:30 és 18 órakor

Kényelmes és gyors utazás. — Uj kocsikkal. — Vitéldij: Kolozsvár—Beszterce menet 130 lej, menettérti 240 lej. Indulás Kolozsvárról a főposta melletti autobusz-állomástól.

UJ KELET *Legújabb hírek*

Maniutól várják a nemzeti paraszt-párt két frakciójának kibékítését

A Calendarul szerint a párti belső ellentétei miatt a kormány lemondásra készül, a parlament megnyitását pedig mindenképpen elhalasztják egy hónappal

Máramaros megye kétségbeesett segélykiáltása a minisztertanáchoz

Bucuresti-Bukarest, augusztus 28. (Az Uj Kelet tud.) Mjóta Vaida veserohamára való hivatkozással visszahúzódtok kolozsvári lakására, bukaresti politikai körökben egyre erősebben tartotta magát az a hír, hogy a miniszterelnök betegsége csak ürügy voltaképpen és Vaida Kolozsvárra való visszavonulásának sokkal mélyebb okai vannak.

Két közlemény szót emellett, hogy Vaida Kolozsvárra való visszavonulásának komolyabb okai vannak. Az egyik, hogy Mironescu Vaida helyettesítésére táviratilag hazarendelték, holott hacsak a miniszterelnök néhány napi betegsége miatt nem lehet súlyos természetű, az abból is kiviláglik, hogy betegsége második napján fogadta a horogkeresztesek tisztelő küldöttségét.

A Calendarul a küszöbön lévő kormányválságról

Nemely sajtóorgánium egyenesen azt állítja, hogy a kormány távozásra gondol. A Calendarul szerint Madgearu Vaidánál tett látogatása a kormány lemondási szándékával van kapcsolatban. A kormány rendkívül nehéz pénzügyi gondokkal küzd, különösen a nemzeti parasztpárt belső háborúságai miatt. Vaida állítólag kijelentette volna, hogy Mironescu hazakeresése után a kormány benyújtja lemondását és Mihalache-kormányt ajánlana, amelynek külügyminisztere továbbra is Titulescu volna. Vaida maga végleg visszavonulna a politikától.

Csak november 15-én nyílik meg a parlament

Az alkotmány szerint a törvényhozó testületek ülései október 15-én kellene kezdenek. A legjobb esetben azonban november 15-én nyílik meg a parlament. Egyes körök ugyanis meg vannak arról győződve, hogy a nemzeti parasztpárt minden erővel igyekezik fogadni az ülészek megnyitását, mert a nemzeti parasztpárt két frakciója között rendkívüli módon kiéleztek az ellentétek.

A maniusták és vaidaisták között rendkívül feszült a viszony, különösen a Skoda-per óta, amikor is Maniut mindenképpen kompromittálni akarták. Maniut közvetlen környezete azt állítja, hogy miután a vaidaisták elhagyták a párt vezérét, elhagyták a párt programját is és tökéletesen kompromittálták a nemzeti parasztpárt tradicionális demokráciáját.

Maniutól várják a döntő szót

Politikai körökben rendkívül nagy érdeklődéssel várják az események kifejlődését, mert meg vannak róla győződve, hogy a helyzetnek egy megoldása van, ha sikerül végre kiküszöbölni a nézeteltéréseket a két frakció között. Ebből a szempontból a helyzet kulcsa Maniut kezében van és tőle várják aktív közbelépését, amivel kibékítené a két egymással

szembenálló tábor.

A nemzeti parasztpárt belső ellentétei a liberálisok mindenesetre igen intenzíven használják ki és hír szerint Anghelescu meg is egyezett Bratianu Georgeval, a kormányutódlást illetően.

Máramaros megye segélykiáltása

Itt említjük meg, hogy a máramarosi prefektus és a felsővisői polgármester

tragikus hangú memorandumot intézett a kormányhoz, amelyben elpanaszolják, hogy a máramarosi árvíz az utolsó falat kenyeret is kivette a lakosság szájából. A minisztertanáctól azonnali sürgős intézkedéseket kérnek az éhínségsújtotta megye felségélyezésére. A jelenlegi körülmények között azonban kevés remény van a kérés teljesítésére.

Három nagy bacauí gyár szélnek ereszti összes munkásait

A pénzügyminiszter lefoglalta Jasi megye és város összes bevételeit

Bacau, augusztus 28. A bacauí Fildermann-gyár négyezer munkása demonstratív felvonulást rendezett a város utcáin, a prefektura és a munkaügyi inspektorátus elé, ahol elpanaszolták, hogy a gyár el akarja bocsátani összes munkásait, mert nincsen nyersanyagja. A prefektus azt tanácsolta, hogy térjenek vissza a gyárba és közöljék az igazgatósággal, hogy prefektus nem tehet semmit sem.

Holnapra várják, hogy két másik nagy bacauí gyár is leállítja üzemét és szélnek engedí munkásait.

Bucuresti-Bukarest, augusztus 28. A pénzügyminiszter elrendelte Jasi megye és város teljes bevételeinek lefoglalását, mert a város és a megye nem fizette be a nyugdíjalapnak járó összegeket. Hasonlóképpen lefoglalták Podul Iloaei és Targu-Frumos községek jövedelmeit is.

A csehszlovák kormány betiltja a román és jugoszláv buza importját?

A román kormány retorzióképpen felfüggeszti a csehszlovákiai textilimportot

Bécs, augusztus 28. Diplomáciai körökben elterjedt hírek szerint a csehszlovák kormány az agrárpárt nyomására megváltoztatja a prágai terménytörvények alapelveit és esetleg teljesen be is tiltja a gabona határidősüzletet. A csehszlovák agrárpárt azt követeli, hogy vessenek véget a gabonával üzött spekulációnak és az egész év folyamán ne engedélyezzék importbuza kontingenst egyetlen államnak sem.

Különösen nagy idegenkedéssel fogadták a csehszlovákiai agrárpárt követeléseit a kisantant két másik államában: Romániában és Jugoszláviában. Mivel hír szerint a Prágában eszközölt felvilágosítás-kérések nem jártak kielégítő eredménnyel, Románia, a jelek szerint, felfüggeszteni készül a csehszlovákiai textilimportot, Jugoszlávia pedig állítólag formális diplomáciai lépésre határozza el magát.

A dollár új atakja az aranyfront ellen

Az aranyvaluták megdöntésére irányul a dollár zuhanása. A font követi a dollárt és az aranyalapon álló országok valutája nem fogja birni az atakot

Cluj-Kolozsvár, augusztus 28. (Az Uj Kelet tud.) A dollár új meglepetéseket hozott a világgazdasági életbe. A newyorki tőzsdejelentések a dollár és a font folytonos eséséről számolnak be és a világ közgazdasága kétségbeesett arccal fordul a newyorki tőzsde felé, ahonnan egyre érkeznek a fenyegető hírek. Hétfőn reggel 3.56 volt a dollár vagyis szombattól 3.79-ről esett erre a pontra, melyen minden valószínűség szerint nem is fog megállani.

A világ valutapiacai kétségbeesve szemlélik azokat a manővereket, amiket a dollár véghezvitt. Súlyos spekulációk folynak irtózatos tökékekkel melyek valóságos játékszerűkké tették az összes államok valutáit. A legbeavatottabbak sem tudnak egységes jelenséget megállapítani, amiből következtetni lehetne, hogy legközelebb milyen irányt fog venni az amerikai valutaszpekuláció. Valószínű, hogy Amerika beváltja eredeti tervét, helyesebben fenyegetését, hogy megdönti az összes olyan államok valutáit, amelyek az aranyalapról nem akarnak letérni.

Nemcsak a dollár, hanem a font is zuhan. Amerika akármelyik pillanatban megállíthatná az árzuhanást, de mint a newyorki jelentések beszámolnak, nem szándékszik megtenni és sem az angol, sem az amerikai jegybankok nem nyulnak tartalékaikhoz, hogy a valuták esését megakadályozzák. Valószínűnek tartják azonban, hogy az angol jegybank, ahogy a font komoly veszélybe kerül, nem fogja követni a dollár zuhanását.

Párizsban a legnagyobb feszültség uralkodik a devizapiacokon. A francia frank, amely még az aranyborjú lábain igyekszik megtalálni a helyét, erősen inog, amár a tőzsdejegyzések még nem adnak ennek a bizonytalanságnak számcszerű kifejezést. A helyzet mégis bizonytalan és a beavatottak számítanak arra, hogy azt az irtózatot atakot, amit a dollár intéz a francia frank ellen, az arany alapon álló frank nem fogja kibírni.

A beavatott pénzügyi körök is idegesek Párizsban. Ebben a pillanatban senki sem tudhatja, milyen meglepetéseket tartogatnak a nemzetközi pénzügyi piac számára az angolszász valuták.

A newyorki Wall Streeten egymást érik a különböző híresztelések inflációról és stabilizációról.

A newyorki lapok azt a hír közlik, hogy Montague Norman angol bankkormányzó, aki jelenleg egy Newyork melletti üdülőtelepen tartózkodik, tárgyalást folytatott Harisonnal, a Federal Reserve Bank of Newyork elnökével, a tárgyalásokba belekapcsolódott Fraser, a Nemzetközi Fizetések Bankjának igazgatója, aki szintén Amerikában tartózkodik.

A kincstári hivatalhoz közelálló körök nem számolnak azzal, hogy a stabilizáció egyhamar bekövetkezzék.

Ugy az angol, mint az amerikai lapok vészdobot vernek. Általában hangoztatják, hogy az aranyalapon álló országok valutájának sorsa bizonytalan és meg kell dölnie. Beavatott helyről szerzett értesüléseket közölnék, amelyek szerint ennek a hétnek folyamán nagy meglepetések fogják érni az aranystandardon álló államokat.

Befőttes üvegek árai:

0.1	0.2	0.35	0.5	0.7	1 liter
Lei 1.70	2.-	2.35	2.95	3.90	5.-

Uborkás üveg

minden nagyságban literje

lei 2.50

Feketeerdői üveggyári finoman csiszolt asztali üvegvazák nagy választékban igen előnyös árban. Kapható: KLEIN S. gyári üveglakataiban Cluj, Reg. Ferdinand 70, Telefon 9-47. (Bognár és Szántó udvar)

Az Uj Kelet könyvlegyzéke

Köröendi: Ind. 716	32 L
Szenderkényi Anna: Felszabadultak	32 L
Emil Ludwig: Mussolini	57 L
II. Miklós cár bizalmas levele: Szerelmem és tragédiám	56 L
Heltai: Életke	67 L
Károly Sándor: Az 500-ik emelet	40 L
B. Russel: Kína	90 L
Kassák Lajos: Angyalföld	66 L
Járnó József: Börtön	40 L
Komor András: Fischmann S. utóda	48 L
Wells: A láthatatlan ember	32 L
Julien Green: Adrienne	44 L
Móricz Zsigmond: Forró mezők	44 L
Sinclair Lewis: Wreen urunk	44 L
Sherwood Anderson: Tar	44 L
Ketajev: A silkasztók	44 L
Krudy Gyula: Boldogult urfikoromban	44 L
Szitznyi Zoltán: Aranykarika	44 L
Bojer: A nagy éhség	44 L
Bibó Lajos: Kétkeltű szerelem	44 L
Heltai Jenő: Álomkőháza	44 L
Smeljov: A pincér	44 L

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt. nyomása Cluj-Kolozsvár, Strada Baron L. Pop (v. Brassai u.) 10, Telefon: 9-77.

„SIGI” Prezervatív megbízható, kapható gyógyszerárban és drogueriarban.

Taxa plătite în No. 2247

da Baron Telefon: Havonta évre 600, földre: 6 félvre 6, detések d KELET zsidóság keink ut rás megje

Meg va és ninc

Amerika nāt — mo Németo ban keres Rotterda buza, Angliáb con is ki szág.

Ez az, a hogy meg Ugyanis mok valan értették. Ezzel sz eddig soha tül export Igy aká tartanj?

Attól fé a bizonyos Azt is idéa még Ambátor mert mi l vagy meg ne meg ket is?

Már el egész ügy Ugy fos tálnak.

Négerel

Két hír egyik arról órség par kampósket mazzak az kori néme rodalomba német kik egzisztenc ben ezeket.

„A hábo német véd honfitársai Németorsz fizették n netünket lik meg, öket. Nem ság előtt öket”.

A másik kitéri né akciójt in tömörülve

Mindegy hogy a né megszégve megélhetés elhelyezke vagy ahol tek. Az ob ket a jele megáll az pában, am re vagyis ime, a leg meilözve, az ucca ső

Visszatá log ez, his resik az e radalmat emberi be

Az egysn élet. Ent rendőrség állásfoglal

A másik ványság a kitértek n nek az en a maguk

— „A hit sáért” — hitlerizmu szelleme lehet ken sen és pla rekvések

Most h melé, lát